Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 18 (9514). • 1989 йил 25 январь • чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

НОМЕРГА ХАБАР

МЕТРОНИНГ ЯНГИ ЛИНИЯСИ БИТКАЗИЛМОҚДА

«Ташметрострой» трестининг проходкачилар бригадалари Ўзбекистон линияси иккинчи навбатининг «Навоий» ва «Чорсу» станциялари ўртасидаги ўзаро боғловчи тоннелда ишларни тугалладилар. Икки километрли участка аниқ график асосида битказилди.

Янги участка келгусида республика пойтахти марказини эски шаҳар қисми билан, олий ўқув юртлари комплекслари ва студентлар ётоқхоналари, «Юбилейний» спорт саройи, Қорақамиш ва Шифокорлар шаҳарчаси уй-жой массивлари билан боғлайди.

Бу йил ишга тушириладиган комплексга иккита станция — Ғафур Ғулом ва «Чорсу» станциялари киритилган. Ғафур Ғулом номли станция икки миллион аҳолиси бўлган Тошкентдаги ҳаммага таниш «Ганга» ва «Скопле» магазинларининг ёнгинасида, иккинчиси эса Октябрь бозори марказида жойлашган. Бу ерда поездлар шу йил ноябрь ойида мунтазам қатнай бошлайди.

— Проходка ишлари бошлангунга қадар биз ер ости коммуникацияларини ўрганиш ва қайта ётқизиш учун кўп вақт сарфлашимизга тўғри келди, — дейди ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда «Ташметрострой» трестининг бошқарувчиси Г. Штерн. — Барча муаммолар ортда қолган ҳозирги пайтда биз сўнги ишларни бажаряпмиз. Анъанага кўра янги линиянинг ҳар бир станцияси пардозланиши жиҳатидан ноёб бўлади, лойиҳаларда мармар, гранит, сопол, енгил алюминий конструкцияларидан кенг фойдаланиш кўзда тутилган.

Илгари хабар берилганидек, метросозлар яқинда мураккаб операцияни бажардилар. — «Юбилейний» спорт саройи яқинидаги тўрт қаватли уй тагидан тоннель ўтказдилар. Бу уйда яшовчилар ана шу ишлар чоғида қулайсизликни сезмадилар. Аммо тез орада ана шу участкада қатнов бошланиши билан бирмунча ноқулайлик вужудга келади. Шунинг учун яқин жойда ана шу уйга тенг келадиган уй қуришга қарор қилинди.

Метросозлар линияни ишга туширишга тайёргарлик ишлари билан бир қаторда янги 14 километрдан ортиқ узунликдаги Юнусобод линиясини ётқиза бошладилар. Бу линия Тошкент марказини жадал ривожланаётган Юнусобод уй-жой массиви билан боғлайди.

ОЛҒА БОРАВЕРИШ, ҚИЙИНЧИЛИКЛАРДАН ЧЎЧИМАСЛИК КЕРАК

М. С. Горбачевнинг

КПСС Москва шаҳар ташкилоти XXVII конференциясида 1989 йил 21 январь куни сўзлаган нутқи

М. С. Горбачев нутқ сўзламоқда.

Ю. Лизунов ва А. Чумичев фотолари (ТАСС).

Азиз ўртоқлар!

Конференция арафасида унга тайёргарлик кўриш давомида мен КПСС Марказий Комитети раҳбариятидаги бошқа ўртоқлар каби шаҳар партия ташкилоти коммунистлари билан учрашдим. Шаҳар партия комитетида активлар билан учрашиб, унда мен пойтахт партия ташкилотининг иши тўғрисидаги ўз мулоҳазаларимни билдирдим. Конференциянинг ўзида эса делегатларнинг гапларини эшитишни истардик. Бироқ менинг нутқ сўзлашим тўғрисида истак бор экан, икки масала: конференцияга муносабатим тўғрисида ва албатта, қайта қуриш ҳақида икки оғиз гапириб ўтишни зарур, деб ҳисоблайман, ҳолбуки биринчи масала ҳам қайта қуришга тааллуқлидир.

Сизларни шу конференция билан табрикламоқчиман. Бу конференция авваларидан таҳлилнинг бирмунча юқори даражаси билан фарқ қилади. Дабдабабозликдан иборат гап-сўзлар камроқ бўлди, лекин пойтахт турмушининг, шаҳар партия ташкилоти фаолиятининг барча муаммоларини анча чуқурроқ билиб олиш, революцион қайта қуришнинг ҳозирги босқичида партия ташкилотининг ролини теранроқ идрок этиш сезилиб турди. Биз пойтахт коммунистларидан қайта қуришга қаратилган сиёсий йўлни чуқур англаб, қатъиян қўллаб-қувватлаётганликларини эшитганмиз. Бу ерда делегат сифатида ҳозир бўлган биз учун, Марказий Комитет учун, Сиёсий бюро аъзолари ва аъзоликка кандидатлари учун жуда муҳимдир. Мен буни биринчи ўринга қўяман.

Бундан ташқари бу КПССдаги ва мамлакатдаги ишлар учун ўз зиммасига ҳамиша ғоят катта юмушларни, жуда катта масъулиятни оладиган мамлакатнинг энг қудратли партия ташкилоти қайта қуришни қўллаб-қувватлашигина эмас, бунда пойтахт меҳнаткашларининг хоҳиш-иродаси ҳам ифода этилди. Бу эса ниҳоятда муҳимдир, чунки Москва — мамлакатнинг давлат, сиёсат марказигина бўлиб қолмай, шу билан бирга ғоят улкан илмий, интеллектуал марказ, катта иқтисодий, маънавий потенциал жамланган жой ҳамдир. Шу боисдан КПСС Марказий Комитети москваликларнинг, пойтахт ишчилар синфининг, илмий ва ижодкор зиёлиларнинг фикрига зўр эътибор билан муносабатда бўлади.

Биз жамиятдаги чуқур ўзгаришлар босқичи орқали ўтаяпмиз, бу ўзгаришлар турмушимизнинг барча асосий соҳаларига, ҳар бир меҳнат коллективига, ҳар бир оилага, ҳар биримизга дахл қилмоқда. Бу жараён осонликча бораётгани йўқ — ҳеч нарсани жўн қилиб кўрсатмаслик керак. Қайта қуриш локомотив сингари тезлашиб кетиши учун зарур бўлган даражага бу жараён ҳали эришгани йўқ. Биз қайта қуриш жараёнларини ҳали эндигина чинакамига авж олдираяпмиз. Бинобарин мана шу қийин даврда пойтахт коммунистлари ҳамда меҳнаткашларининг овозини бутун совет халқининг овози, деб қабул қиламиз. Бу яна шу боисдан ҳам жуда муҳим-ки, сиёсатимиз тўғрилигини текшириш учун коммунистларнинг, меҳнаткашларнинг фикридан бошқа восита йўқ. Айниқса, бу фикр демократик муҳитда изҳор этилди.

Ўтган конференцияда бўлгани каби ушбу конференцияда ҳам москваликлар турмуши муаммолари коммунист делегатларнинг, бинобарин эса умуман шаҳар партия ташкилотининг диққат марказида турди, деб ўйлайман. Москваликлар қандай яшашмоқда, ўзларини қандай ҳис этишмоқда? Меҳнат соҳасида ҳам, бутун кундалик турмушда ҳам улар олдида қандай муаммолар турибди? Меҳнат коллективларидаги, шаҳардаги муҳит қандай? Шаҳар хўжалигида қандай жараёнлар бормоқда?

Москванинг ишлаб чиқариш, моддий соҳасини ривожлантиришда жуда кўп муаммолар йиғилиб қолди. Уларнинг ҳаммасига баҳо бериш, пухта ўйлаб кўриш, улар юзасидан амалий қарорлар қабул қилиш керак. Енгил саноат, озиқ-овқат саноатининг баъзи тармоқларида, хизмат кўрсатиш, соғлиқни сақлаш соҳасида пойтахтнинг асосий фондлари мамлакатнинг бошқа кўпгина регионларидагига қараганда ёмонроқдир. Савдо-сотиқни ташкил этишда ҳам Москва мамлакатдаги кўпгина шаҳарлардан орқада қолмоқда.

Бугун ана шу масалалар муфассал ва ўткир қилиб қўйилди. Баъзи делегатлар танаффус пайтида менга: бу қандай гап ўзи, биз партия, давлат ва хўжалик раҳбарлиги вазифаларини ажратиб, аниқ белгилаб қўяяпмиз-у, конференциядаги баъзи нутқларда эса ишлаб чиқариш, моддий соҳа тўғрисида гап бораяпти, дейишди.

Бизнинг ёндашувларимиз партиявий бўлиши, сиёсий иш, сиёсий, идеологик методлар позициясида туришимиз керак, албатта. Аммо ишлаб чиқариш вазифалари ҳам қолмоқда. Чунки агар биз инсонни марказий ўринга қўяр эканмиз, унга, унинг моддий аҳволига эътибор кучайиб бориши керак, бу эса кўп жиҳатдан ишлаб чиқаришда ишларнинг қандай боришига боғлиқдир. Аммо бу ҳам ҳали ҳаммаси эмас. Айтингчи, умрининг ярмини ишлаб чиқаришда ўтказаётган ишчи агар машина-ускуналар эскириб қолган, қўл меҳнати кўп, хавфсизлик техникаси орқада қолаётган ва бошқа камчиликлар бўлса, у ўзини қандай ҳис этиши мумкин? Ниҳоят, меҳнат ресурсларининг чекланганлиги, шаҳардаги экология вазияти ҳам мана шу масалаларга ўткир эътибор бериш зарурлигини тақозо этмоқда. Моддий соҳа, ишлаб чиқариш соҳасига ғоят зўр эътибор берилиши зарур. Зеро, партия, совет ва хўжалик органлари ўртасидаги вазифаларни аниқ белгилаб қўйиш жараёни эндигина авж олдирилмоқда.

Министрликларнинг вакиллари бу ерда ҳозир бўлишганидан фойдаланиб, шуни таъкидламоқчиманки, министрликлар пойтахтнинг бутун ишлаб чиқариш соҳасини қайта қуришда амалий ёрдам беришлари керак. Бу — министрликлар ходимларининг партиявий ва давлат бурчидир. Биз қайси томондан ёндашмайлик, Москва ўзига нисбатан устун даражада муносабатда бўлиш ҳуқуқига эгадир. Бу ерда ғоят катта кучлар, малакали ишчилар синфи, илм-фан мавжуд, бу ерда туб иқтисодий ислоҳот доирасида қайта қуриш жараёнларини тезроқ авж олдириш имконияти мавжуд. Худди шундай қилиш керак.

Бунда масаланинг икки томони борки, уларнинг бирортасини ҳам назардан қочирмаслик керак, ўртоқлар. Ишлаб чиқариш муносабатларини шундай қайта қуриш лозимки, инсон ишлаб чиқариш жараёнига ижара, пудрат орқали, хўжалик ҳисоби орқали чинакам хўжайин бўлиб қайтсин, одам бошқарувда, масалаларни ҳал этишда реал қатнашсин. Шундай қилиш зарур, бусиз қайта қуриш силжимайди, ҳеч нарса чиқмайди.

Аммо хўжалик ҳисоби ҳам барча мушкуллардан қутқарадиган восита эмас. Фан-техника тараққиёти — экономиканинг қайта қуришнинг иккинчи томонидир. Эҳтимол, ўртоқ Сковковнинг нутқи кимгадир ёқмаган бўлса ҳам керак. Бу нутқ эҳтимол алоҳида нотиқлик санъати билан ажралмагандир, аммо унда муҳим бир фикр бор эдики, уни соат заводининг директори ўртоқ Самсонов тасдиқлади. Бу фикр маҳсулотни ҳамда ишлаб чиқаришнинг ўзини муттасил ва тез янгилаб туриш керак деган фикр эди. Агар уч йилдан кейин бутун маҳсулот янгиланмаса рақобатчилар бозорда соат заводидан ўтиб кетишади ва у бозорга яна қайта олмайди, деган гапни эшитдик. Ю. В. Скоков ва унинг мутахассислари ва олимлар тўрт йилда маҳсулотни янгилаш ва янги техника даражасига чиқиб олиш лозим деган хулосага келишди. Бу эса бир-бир ярим йил ичида янги маҳсулот ва технологияни ишлаб чиқиш, икки ярим, уч йил мобайнида маҳсулотни кўплаб ишлаб чиқариш ва шу асосда фондларни кўпайтириш, рағбатлантириш омилларини кучайтириб бориш, социал соҳа масалаларини ҳал этиш керак деган маънони билдиради.

Бошқа ҳеч қаердагидек Москвада фан-техника тараққиётисиз иш юришмайди.

Москвани нопрофил корхоналардан ҳоли қилиш тўғрисидаги масала ҳам тўғри қўйилди, деб ўйлайман. Шаҳар комитети ҳам, Марказий Комитет ҳам, ҳукумат ҳам бу муаммони чинакамига олға силжитишлари керак. Шу боисдан мен бу ерда, партия конференциясида хўжалик масалаларига эътибор берилганини маъқуллайман.

Сўзга чиққан ўртоқлар социал муаммолар тўғрисида ташвишланиб гапирганликларини маъқуллайман. Сиёсий бюро ва ҳукумат Москвани ривожлантириш юзасидан турли соҳаларга тааллуқли бир қанча махсус қарорларни қабул қилдилар. Биз бундай ёндашувни асосли деб ҳисоблаймиз, москваликлар шаҳар партия ташкилотининг шу соҳадаги фаолияти бундан буён ҳам қўллаб-қувватланишига умид боғлашлари мумкин.

Мамлакатдаги умумий вазият Москвада акс этади, албатта. Кўпгина товарлар етишмаяпти, жумладан бунинг боиси шуки, бошқа шаҳарликлар шундай товарларни ўзларида топа олмай, кўпинча харид қилиш учун Москвага келадилар. Ҳатто мамлакатда етарли миқдорда ишлаб чиқарилаётган товарлар савдосида ҳам узилишлар рўй бериб туради. Масалан, кир ювиш порошоги оз бўлмаса биринчи ўриндаги муаммога айланиб қолди, ваҳоланки, у илгаригига қараганда уч баравар кўп сотилмоқда.

Истеъмол бозоридаги вазият шундайки, у тартибсиз ҳолга келиб қолган. Ғоят кўп миқдордаги пул айланиб юрибди ва у товар ресурсларидан ажралиб қолган. Шу боисдан ҳар бир киши, ҳатто унга биронбир товар керак бўлмаган тақдирда ҳам, эҳтиёт шартдан олиб қўйишга интилмоқда. Бу эса бозорни издан чиқаради. Нопок кишилар тақчилликдан мўмай фойда орттириб қолмоқдалар. Ишчи назорати текширишлари шуни кўрсатдики, товарлар кейинчалик нопок йўллар ва «махфий» эшиклар орқали бир неча баравар қимматга сотиш мақсадида яшириб қўйилмоқда.

Аввало бозорни тўлдирадиган товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш зарурлиги тушунарли. Буларнинг ҳаммасини ҳал этиш эса осон эмас, бу экономика структурасида чуқур ўзгартишларни тақозо қилади. Биз беш йиллик бошида енгил саноат ва озиқ-овқат саноатини устун даражада ривожлантириш тўғрисида қарор қабул қилдик. Фақат учинчи йилдагина биз оғир саноатдаги 3,5 процент ўрнига беш процентли ўсиш суръатига эришдик. Бизнинг экономикамиз ғоят катта, у муайян даражада бир хилда турибди. Шу боисдан агар биз эрта, индин бирон нарсага эга бўлишни истасак, масалаларни ҳозирнинг ўзидаёқ ҳал қилиш, барвақт замин яратиш керак. Бу ерда ҳозир бўлган министрлар, корхоналар ҳамда партия ташкилотларининг раҳбарлари буни яхши англашлари ва экономикани шу йўналишга буриб юборишлари лозим.

Ўз-ўзидан равшанки, мамлакат молиявий хўжалигини тартибга солиш юзасидан жуда қаттиқ чоралар кўрилиши керак, ўртоқлар. Мен 6 январь куни фан ва маданият арбоблари билан учрашувда бу ҳақда муфассал гапирган эдим. Биз ўтган йили ҳам ишлаб топилмаган пулларни тўлашда давом эттдик. Ишнинг бундай давом этиши мумкин эмас. Қоғоз пулни кўпроқ ишлаб чиқиш учун унча кўп куч-ғайрат талаб этилмайди — станокни ишлатиб, босиб чиқараверасан. Хўш, ундан кейинчи? Биз ҳамма жойда пулни ишлаб топиш кераклигини англаб олишимиз шарт. Сизлар: буни ҳукуматдагилар ҳам яхши англаб олишлари керак, чунки бизнинг иқтисодий ислоҳотдаги хатоларимиз ишлаб топилмаган, меҳнатнинг пировард натижаси билан боғлиқ бўлмаган пулни олиш имконини беради, дейишингиз мумкин. Мен шу жумладан кооперативларни ҳам назарда тутаяпман. Келинг, қуйидан ҳам, юқоридан ҳам экономикамизни соғломлаштириш билан шуғулланайлик. Энг муҳими — ишлаб чиқаришни кўпайтириш, қилинган иш учун ҳақ тўлаш керак.

Ҳозир прогрессив солиқ жорий этиш керак, деган масала қўйилмоқда. Бу тўғри. Бутун дунёда шундай қилинмоқда, ҳамма жойда прогрессив солиқ мавжуд. Биз бутун рағбатлантириш механизмини, инсонда меҳнат қилиш иштиёқи бўлиши учун, бу иштиёқ шипга бориб тақалмаслиги учун манфаатлар қандай уйғунлаштирилиши кераклигини пухта ўйлаб кўришимиз керак. Агар биз текисчилик тенденцияларида, ёндашувларида қаттиқ туриб олсак, у ҳолда биз ҳозир қаерда бўлсак, ўша жойда қолиб кетаверамиз. Ишга қандай бориб келишган бўлишса, шундай бориб келавериш, баъзида ишлаб топилмаган пулни олавериш, ҳамма нарса қандай бўлган бўлса, шундай бўлавериши жуда кўпчиликка маъқул тушмоқда. Биз бунга рози бўла олмаймиз, деб ўйлайман.

Қадрли ўртоқлар, фикрларимиз ва ёндашувларимиз билан таниш бўлишингиз учун сизлар билан бутунлай ошкора гаплашаяпман. Эҳтимол, фикр ва ёндашувларимиз сизларга жуда кескин туюлиши мумкин, начора. Ҳозир кўпчилик, шу жумладан, журналистлар тўғрисида гапирмасак ҳам, экономика мутахассислари ҳам қайта қуриш самараси кам бўлди, ҳозирча бозорда тузукроқ ўзгариш рўй бермади, ҳеч нарса етишмаяпти, меҳнаткашларнинг бир қисми қайта қуришдан ҳафсаласи пир бўлиб, ҳатто унга салбий назар билан қарамоқда, деган маънода фикр билдирмоқдалар.

Бугунги кунда мамлакатни бошқариб турганлардан кўра эртага ёки бир ҳафтадан кейин ҳамма нарса яхши бўлишини кўпроқ истайдиган кишилар бўлмаса керак. Ҳар биримиз шундай бўлишини истаймиз. Аммо реал турмушда бундай бўлмайди. Бундай мулоҳаза қилиш жиддий эмас. Чинакам сиёсат билан шуғулланмай, осон обрў қозонишни истаган киши шундай фикрларни ўртага ташлайди. У мамлакат ва одамлар тўғрисида эмас, балки фақат қандай қилиб бўлса ҳам ўзига эътиборни жалб этиш тўғрисида қайғуради.

Биз таклиф этилаётган йўлдан бориб, айтайлик, бир миллиард доллар қарз олиб, биринчи, иккинчи ва ҳатто учинчи йили товарлар харид қилишимиз мумкин эди. Бунда унчалик кўп ақл ишлатиш керак бўлмайди. Биз бир вақтлар шундай қилган эдик, ўшанда бизда нефтдан тушган пуллар бор эди. Фан-техника тараққиётини силжитиш, буюмлар сифатини яхшилаш, тармоқлар учун ҳам, коллективлар учун ҳам янги омиллар жорий этиш, структура сиёсатини ўтказиш ўрнига товарлар харид қилган эдик. Биз нефть бозорида вужудга келган аҳвол туфайли бемалол тушган фойдамиз билан ўзимиздаги қийинчиликларни ниқоблаб келдик. Эндиликда эса бундай шароит йўқ ва биз вазиятнинг кескинлигини бирданига ҳис этдик. Шундай сиёсатни давом эттириш керакмиди? Биз буни масъулиятсиз сиёсат деб ҳисоблаймиз ва бундай сиёсат ўтказмаймиз.

Биз мамлакатга, бозорга хизмат қиладиган қувватларни вужудга келтиришимиз керак, биз ўз товарларимизга эга бўлишимиз, озиқ-овқат саноатини «сергак қилиб қўйишимиз» лозим, чунки биз қишлоқда етиштираётган ҳосилнинг 30 проценти нобуд бўлмоқда. Енгил саноат ғоят эскирган. Химияни кўтариш зарур: бутун дунёда газламанинг 70 проценти химиявий йўл билан тайёрланмоқда, айни вақтда улар сифатли, яхши газламалардир. Машинасозлик орқали техника тараққиётини силжитиш ва қолган барча тармоқларни модернизациялаш, энг муҳими эса озиқ-овқат, енгил саноат манфаатларини кўзлаб, экономикани инсонга хизмат қилдириш манфаатларини кўзлаб структуравий ўзгаришларни амалга ошириш даркор. Аммо буларнинг ҳаммаси бирданига рўй бермайди-ку, ўртоқлар. Бу ишни эса сиз билан биз амалга оширишимиз керак.

Ҳозир биз машинасозликка маблағ сарфлашни деярли икки баравар кўпайтирдик, электроникага эса салкам уч ёки ҳатто тўрт баравар кўпайтирдик. Мақсад — фан-техника тараққиётига йўл очиб беришдан иборат. Биз енгил саноат, агросаноат комплексининг маҳсулотини қайта ишлайдиган тармоқларига оид махсус программалар қабул қилдик, агросаноат комплексининг маҳсулотни қайта ишловчи тармоқлари ўзигагина 77 миллиард сўм ва енгил саноатга 20 миллиард сўм ажратдик. Биз мудофаа саноатимизни ҳозир енгил, озиқ-овқат саноатига хизмат қилишга мажбур этдик ва эндиликда мудофаа саноати ходимларимиз энг замонавий самолёт ишлаб чиқаришдан кўра ана шу тармоқлар учун буюртмаларни бажариш соҳасида кўпроқ тер тўкмоқдалар. Орадан икки йил ўтгач, келажак учун замин яратиб, ўз ускуналаримиз кўплаб туркумда ишлаб чиқарилади.

(Давоми 2-бетда).

М. С. Горбачев Ж. Буш билан телефон орқали гаплашди

23 январь кечқурун КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев Америка Қўшма Штатларининг президенти Жорж Буш билан телефон орқали гаплашди. Ж. Буш АҚШ президенти лавозимини бажаришга киришганлиги муносабати билан йўлланган қутловлар учун у М. С. Горбачевга миннатдорчилик изҳор этди. У ўз фаолиятида иккала мамлакатнинг ва бутун дунё ҳамжамиятининг бахт-саодати йўлида ҳамкорликни кенгайтириш ва ҳамжиҳатликни чуқурлаштириш йўлини давом эттираверишини айтди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари эса совет раҳбарияти Совет — Америка муносабатларига муҳим аҳамият бераётганини ва у мазкур муносабатларни янада яхшилаш йўлларини бундан буён ҳам биргаликда излашга тайёр эканлигига президент умид боғлаши мумкинлигини, бу эса бутун дунёдаги вазиятга ҳам, шубҳасиз таъсир ўтказишини айтди.

Суҳбатда бир қанча конкрет масалалар ҳақида гаплашиб олинди. Суҳбат кейинги даврда Совет ва Америка раҳбарияти ўртасидаги мулоқотларга хос бўлган хайрихоҳлик муҳитида ўтди. Ҳамма масалалар амалий руҳда муҳокама қилинди.

(ТАСС).

ЮКСАК ИШОНЧ

✦ Бувайда районидаги «Партия XX съезди» колхози сайловолди конференциясида беш юздан ортиқроқ одам қатнашди. Колхоз партия комитетининг секретари А. Ҳасанов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишоновни СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида таклиф киритди.

Колхоз трактор паркининг мудири Б. Турсунов, 2-болалар боғчасининг тарбиячиси М. Қурбонова, пахтачилик бригадасининг бошлиғи П. Эргашева ва бошқалар бу таклифни қўллаб-қувватладилар.

Конференция 123-Ленинград миллий-территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига Рафиқ Нишонович Нишонов номзодини кўрсатиш ҳақида қарор қабул қилди.

✦ Янгиердаги бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинати коллективининг сайловолди конференцияси бўлди. Комбинат ходими, уруш ва меҳнат ветеранлари шаҳар кенгашининг раиси Б. Н. Зажицкий СССР халқ депутатлигига Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров номзодини кўрсатишни таклиф қилди. Бу таклифни сўзга чиққан бошқа кишилар қувватладилар.

Конференция қатнашчилари 595-Янгиер территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига Ғайрат Ҳамидуллаевич Қодировнинг номзодини кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

✦ Қарши тикувчилик фабрикаси меҳнат коллективи вакилларининг сайловолди йиғилишида ишчи М. Жўраева СССР халқ депутатлигига Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок номзодини кўрсатишни таклиф қилди. Унинг таклифини сўзга чиққан бошқа кишилар қувватладилар.

Йиғилиш 581-Қарши территориал сайлов округидан Валентин Иванович Огарокни СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш ҳақида бир овоздан қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ мухбири).

ХОТИН-ҚИЗЛАР КЕНГАШЛАРИ — ҚАЙТА ҚУРИШ МАДАДКОРИ

Ўзбекистон хотин-қизлар республика кенгашининг 24 январь куни Тошкентда бўлиб ўтган пленумидаги суҳбат қайта қуриш шароитларида республика хотин-қизлари ижтимоий ва социал фаоллигини ошириш муаммоларига бағишланди. Кенгаш раиси, Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Ҳ. Алимова ва кенгаш президиумининг аъзоси, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Д. Н. Қобулова доклад қилдилар.

Пленумда хотин-қизларни ижтимоий-сиёсий ишларга фаол жалб этиш, уларнинг КПСС XXVII съезди ва XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорларини бажаришда фаол қатнашишлари учун шарт-шароитлар яратиш хотин-қизлар кенгашларининг асосий вазифаси эканлиги таъкидланди. Бир қанча саноат корхоналари, қишлоқ хўжалигидаги хотин-қизлар меҳнат шароитларининг оғирлиги, савдо, соғлиқни сақлаш соҳасидаги камчиликлар қаттиқ танқид қилинди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов нутқ сўзлади.

Пленум ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова қатнашди.

(ЎзТАГ).

ТОЖИКИСТОН ТЕРРИТОРИЯСИДАГИ ЗИЛЗИЛА ҲАҚИДА

1989 йил 23 январь куни маҳаллий вақт билан соат 5 дан 2 минут ўтганда Тожикистон территориясида кучли зилзила бўлди. Зилзила маркази Душанба шаҳридан 30—50 километр жануби-ғарбдаги зонада жойлашган. Пойтахтда ер ости силкинишларининг кучи 5—6 балга, Ҳисор ва Ленин районлари территориясида 7 балга етди. Зилзила билан айни бир вақтда лой аралаш сел келиб, ер силжишлари юз берди. Иморатлар бузилди, одамлар нобуд бўлди.

Республикада қутқарув идораларининг ҳаракатини мувофиқлаштириб туриш ва зилзила жабрдийдаларига ёрдам бериш учун ҳукумат комиссияси тузилди.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети 23 январь куни Тожикистоннинг бир қанча районларида содир бўлган ҳамда иморатларнинг бузилишига ва одамларнинг нобуд бўлишига олиб келган зилзила натижасида ҳалок бўлганларнинг ва барча жабрдийдаларнинг оилаларига, қариндошлари ва яқин кишиларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Тегишли иттифоқ ва республика органларига жабрдийдаларга ёрдам бериш ва зилзила оқибатларини тугатиш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўриш топширилди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ОЛҒА БОРАВЕРИШ, ҚИЙИНЧИЛИКЛАРДАН ЧЎЧИМАСЛИК КЕРАК

(Боши 1-бетда).

Бу бизнинг амалдаги сиёсатимиздир.

Ҳозир қийин. Аммо биз бундан буён ҳам одамларга ҳақиқатни гапираверамиз. Борини айтаверамиз! Қайта қуриш ҳозирдаёқ ҳамма нарсани ўзгартириб юборди, деб устомонлик қилиб, ҳийла ишлатиб, ўзимизни алдамаймиз. Қандай аҳволдамиз, атрофимизда нималар бўлаяпти?— деб биз 2—3 йил ўйлаб юрдик. Қайта қуриш сиёсатини ишлаб чиқиш учун вақт талаб қилинди ва ҳозиргина қайта қуришни чинакамига авж олдираяпмиз.

Биз сиёсий ислоҳотни амалга оширишга киришдик, партияни қайта қуряпмиз. Меҳнат коллективлари эндигина ўз кучини ҳис эта бошлади. Аммо биз, гарчи айниқса молия соҳасида ва пул муомаласида қийинчиликлар анчагина бўлсада, тўғри, реал йўлдан бораяпмиз. Нефть нархи 4—5 баравар арзонлашди. Бу орада яна Чернобиль воқеаси, Арманистондаги зилзила рўй берди. Афғонистон билан боғлиқ анчагина харажатлар бор. Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашга киришдик ва шундай қилганлигимиздан афсусланмаймиз, бироқ товар оборотида 49 миллиард сўм кам маблағ олдик.

Буларнинг ҳаммасига бардош бериш керак, ўртоқлар, чунки биз экономика, сиёсат, идеология, маданият соҳасида — ҳамма жойда соғлом жараёнларни бошлаб юбораяпмиз. Бундай жараёнлар осон кўчаяптими? Йўқ, осон кўчмаяпти ва оғир ботаяпти. Қайта қуриш шахсий манфаатларига кучли таъсир қилиб, даромад манбаидан маҳрум этаётган кишилар бор. Улар бизнинг ишимизни маъқуллашмаяпти. Қайта қуриш амалга оширилаётган министрлик ва идораларнинг аппаратларида ҳам бизни ҳамма маъқуллаяпти, деб бўлмайди. Қайта қуриш ҳаммамизга, ҳар бир жойда, ҳар бир меҳнат коллективида ижара, хўжалик ҳисоби орқали дахлдор бўлмоқда. Аммо биз ўз ихтиёримиз билан шундай қилаяпмиз, биз бу тадбирларни партия конференциясида ишлаб чиқдик, бутун жамият билан биргаликда муҳокама қилдик.

Биз экономикада қайта қуриш ҳамма жойда амалга оширилишига ишонамиз. Эҳтимол биз агар бир вақтнинг ўзида сиёсий жараённи олға силжитмасак, агар демократиялаш орқали бу жараёнга халқни жалб этмасак, қайта қуриш бир текисда амалга оширилмаслиги мумкин ва ҳатто орқага қайтиш ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас. Мана шунинг учун ҳам сиёсий ислоҳот катта аҳамиятга эгадир.

Сиз билан биз ўз тарихимизни, ўз халқимизни биламиз, унга ишонамиз. Халқ қайта қуриш муносабати билан ўз қаддини ростлаб, мамлакат тақдирини қатъият билан ўз қўлига олмоқда. Бу эса қайта қуриш ғалаба қилиши учун энг муҳимидир.

Партиявий ишларимиз тўғрисида икки оғиз гапирмоқчиман. Биз ҳозир партия ўзини сиёсий авангард сифатида намоён этиши учун нималар қилишимиз зарурлигини ҳали англаб етиш йўлидамиз, албатта. Илгари биз барча соҳаларни бевосита партия аппарати орқали бошқарар эдик. Иш шунгача бориб етдики, Марказий Комитетнинг химия саноати бўлимида, масалан, кремний органик бирикмалар бўлинмаси бор эди. Айни вақтда, биз жамият турмушининг қанча-қанча масалаларини, одамларнинг кайфиятини, маънавий, маданий соҳадаги жараёнларни эътиборсиз қолдирдик! Ахир партия буларнинг ҳаммасини кўриши, билиши, назарда тутиши, ўз сиёсатига асос қилиб олиши ва сиёсатни амалда рўёбга чиқариши, омма орасига бориши керак эди. Биз истиқболни белгилаб беришимиз, янги жараёнларга йўл очишимиз, партия сиёсий авангард сифатида чинакамига ўзини намоён этиши учун барча ишларни қилишимиз зарур. Сиёсий жиҳатдан партиянинг ўрнини ҳеч ким боса олмайди, ошкоралик, демократиялаш, барча жараёнларни идрок этиш, қуйидан бўладиган ташаббуслар кенг қулоч ёзган бугунги кунда эса у жипслаштирувчи қудратли ғоявий-сиёсий кучдир.

Партия ўз ишини тазйиқ ўтказиш йўли билан эмас, бюрократик шакллар орқали эмас, балки сиёсат, идеология орқали, кадрлар билан ишлаш орқали амалга ошириши керак. Партиянинг вазифалари мана шундан иборат, ишимизнинг услуб ва методлари мана шулар билан белгиланиши лозим, бу эса — бошланғич партия ташкилотларига, ҳар бир коммунистга кўпроқ эътибор бериш, одамлар билан янада мустаҳкам алоқа ўрнатиш демакдир. Ишни шундай тарздагина олиб бориш мумкин!

Биз бир партияли системадаги мамлакатда яшаяпмиз — тарихан шундай таркиб топган. Баъзилар жамият муттасил ривожланиши учун кўп партияли система зарур, деб ҳисобламоқдалар. Мен советларга қарши кимсаларни ҳисобга олаётганим йўқ. Лекин шу фикрни қўллаб-қувватлаётган кишилар бор, чунки улар мамлакатдаги жараёнлар фаол, жўшқин бориши тўғрисида астойдил ғамхўрлик қилмоқдалар. Аммо улар актив ижтимоий турмушни қўллаб-қувватлаб, ёпиқ зоналар бўлмаслигини контроль қилиб, ҳамма нарса яққол кўриниб туришини, халқ қайта қуришда қатнашишини таъминлайдиган механизмни қидириб топиш кераклиги жиҳатидангина ҳақдирлар. Буларнинг ҳаммаси партия сиёсий ислоҳот орқали, демократия, ошкоралик ва танқид механизмлари орқали эришишга ҳаракат қилаётган нарсалардир.

Юзага келаётган қийинчиликларга қарамай, биз бу йўлдан қатъий бораверамиз. Товламачилар ва сафсатабозлар — бир кўпик бўлиб, йўқ бўлиб кетади, асосий қадриятлар — демократиялаш, ошкоралик эса абадий қолади. Биз одамлар кайфиятини билишимиз, уларнинг фикрини ўрганишимиз керак. Бу эса муқобил алоқа асосида тўғри сиёсатни ишлаб чиқишимизга, уни ўз вақтида тузатишимизга имкон беради.

Соғломлаштириш жараёнлари бораётганлигидан чўчимаслик лозим. У ёки бу лавозимни номуносиб тарзда эгаллаб турган, ўз амал курсисига ёпишиб олган кишиларгина бундай жараёнлардан чўчимоқдалар. Одамларнинг ишончини қозонган ва улар қўллаб-қувватлаётган кишилар нимадан ҳам чўчирдилар? Одатдан ташқари вазиятлардан, ошкора муҳокамалардан қўрқмаслик керак. Агар одам социализм тарафдори бўлса, агар у халқ манфаатлари учун курашса, у билан ўртоқларча мунозара олиб бориш даркор, қайта қуришнинг ошкора муҳолифларига эса биз тўғридан-тўғри: халқимиз йўлини танлаб олди, у социализм тарафдори, деб айтишимиз керак. Лекин социализм одамлар учун, одамлар манфаатлари учун очиқдир. Бизни демократия ва ошкоралик билан қўрқитаётган кишилар билан очиқ-ойдин гаплашиб олишимиз лозим.

Партиянинг юмушлари ва вазифалари кўп. Биз қийин, аммо мароқли даврни бошдан кечиряпмиз. Шунга қарамай, бу — буюк даврдир. Биз шундай асосларни вужудга келтираяпмизки, уларни амалга ошириш бизни турмушнинг янги сифатига, жамиятнинг янги ҳолатига олиб чиқади. Бундай жамиятда инсон, унинг манфаатлари, унинг тўғрисида ғамхўрлик қилиш — демократия, ошкоралик, масъулият, интизом, қонун диққат марказида бўлади. Буларсиз, ўртоқлар, демократия ҳам ўз қийматини йўқотади. Жамиятга қарши баъзи унсурлар демократия ниқоби остида шаҳарлар, республикалардаги турмушни издан чиқара бошлаган, пайтда халқ бунга қандай муносабат билдирмоқда? Мен шундай хатлар ва телеграммалар олаяпманки, уларда одамлар кескин, тортинмай: сизлар қаёққа қараяпсизлар, нима учун қатъийроқ чоралар кўрилмаяпти?— деб сўрашмоқда.

Ҳамма нарса қонун асосида амалга оширилиши зарур. Биз кун сайин қонунчиликни тобора кўпроқ таъминлайверамиз. Биз баъзи ўтакетган қайта қурувчиларнинг айрим кадрларни улоқтириб ташлаш тўғрисидаги талабларини рад этамиз, яъни улар аслида эскирган методлар билан иш кўришни таклиф этмоқдалар. Биз ана шундай методлардан воз кечишни истаймиз ва уларни қоралаймиз. Бундай методларга ёпишиб олган кишилар ўзларининг сиёсий дунёқараши, интеллектуал имконияти қашшоқлигини, ўзининг тафаккур савияси пастлигини намоён қилиб қўймоқдалар. Йўқ, биз қонунчиликни мустаҳкамлаб, ошкораликни ривожлантириб, ички партиявий демократияни чуқурлаштира бориб демократик жараённи авж олдираверамиз!

Конференциядаги нутқлардан бирида биз ишчилар синфи билан зарур даражада маслаҳатлашмаётганлигимиз айтиб ўтилди. Мен, тўғриси, бундай деб ҳисобламайман, бироқ танқид қилинаётган экан, уни ҳисобга олиш керак. Буни эслатганлигингиз учун миннатдорчилик билдираман.

Пировардида сизларга, москвалик коммунистларга қайта қуришда қатъий қадам босишни, қийинчиликлардан чўчимасликни, олға томон бориб, тажриба orттиришни, демократия, туб иқтисодий ислоҳот ва кенг ошкоралик шароитида ишлаш маҳоратини эгаллашни тилайман. Ишимиз ривож топишига, қайта қуриш амалга оширилишига шубҳа қилмайман!

* * *

Илгари хабар қилинганидек, Москва шаҳар партия конференцияси ишидаги танаффуслар чоғида М. С. Горбачевнинг делегатлар билан ўртоқларча суҳбатлари бўлиб ўтди. Қуйида ана шу суҳбатлар мазмунини келтирамиз:

М. С. Горбачев. Умуман айтганда, бугунги кунда ишларимиз жуда кўп. Ҳозир биз истиқболли аграр сиёсатни муфассал ишлаб чиқишимиз ва жамиятга тақдим этишимиз керак. Бу ҳар ҳолда энг долзарб масала. Мана биз ҳозир ана шу масала хусусида бош қотиряпмиз, уни Сиёсий бюрода яна бир бор муҳокама қиламиз. Олдимизда пайдо бўлаётган бутун муаммоларни махсус кўриб чиқамиз. Биз бунга тайёргарлик кўриб, ҳозирги пайтда кўп учрашувлар ўтказаяпмиз ва бу практика давом эттирилади. Тўпланиб қолган ҳамма нарса тўғрисида одамларнинг фикрини билиш, уларнинг ўз фикрини айтишига имконият яратиш керак. Шундай қилинмаса, Марказий Комитетнинг навбатдаги пленуми аграр масалалар тўғрисидаги шунчаки навбатдаги фикрлашувга айланиб қолиши мумкин.

Ҳозирги пайтда тараққиётимиз йўллари тўғрисидаги бир мунча умумий масала ҳам ўткир бўлиб турибди. Дарҳақиқат, бир назар ташланг, бутун жамият қайта қуриш йўллари тўғрисидаги мунозарага қанчалик киришганлигини кўрасиз. Шу пайтгача биз қандай жамият қураётган эдик? Аслида нима қурдик? Келгусида социалистик мамлакатимизнинг тақдири қандай бўлади? Биз социалистик қадриятларни сақлаб қолаяпмизми ёки қўлдан бой бераяпмизми?— деб сўрашмоқда. Баъзилар ташвишланиб тўғридан-тўғри: биз белгиланган мақсад сари боряпмизми? деб савол бермоқдалар. Шундай саволлар ўртага қўйилганида, у ким бўлишидан қатъий назар — бунинг аҳамияти йўқ, у мамлакатимизда вояга етган тиниб-тинчимас киши деб биламан. Тузумимиз, танлаган йўлимиз шунчалик бизга сингиб кетганки, шу жамиятда яшаб турганимиз учун буни ҳатто ўзимиз сезмаймиз. Биз олға томон боришимиз керак. Бунинг учун эса биз жамиятимизни янгилашнинг фалсафий ва сиёсий принциплари хусусида ишлашимиз зарур. Ҳозир эса биз бу борада пухта иш олиб бораяпмиз. Биз олдимизга қўйилган мақсад сари олиб борадиган йўлни очиб, фикран ёритишимиз даркор. Биз қандай лойиҳа асосида нимани қуришимиз кераклигини аниқ-пухта ва яққол билишимиз лозим. КПСС Марказий Комитетининг апрель ойида бўладиган пленуми тараққиётимизнинг истиқболларига бағишланади, СССР халқ депутатларининг биринчи съездида ҳам ана шу ҳақда гап боради.

Ниҳоят, иттифоқимиз қанчалик жонланиб кетганлигига, қанча муаммолар тўпланиб қолганлигига бир назар ташланг. Халқ бир жойда бирор нарсадан ташвишга тушаётган бўлса, бу ерда бошқа нарса уни хавотирлантирмоқда. Кичик халқларнинг тақдири ҳам ташвишлантирмоқда. Ҳамма жойнинг ўз муаммолари бор. Айни вақтда ҳатто энг катта республикаларда ҳам шундай. Мана Россияни олиб кўринг. Ахир бу ерда ҳам одамлар қанчадан-қанча нарсалардан ташвишга тушмоқдалар! Рус қишлоғининг тақдири, ёдгорликларимиз, миллатимизнинг илдизлари, давлатчилигимизнинг манбалари мавжуд бўлган марказий Россиянинг тақдири — ғоят катта муаммодир. Партия ана шу муаммони ҳал этиши керак. Ҳаётимиз ана шундай...

Овоз. Биз ўрганаяпмиз.

М. С. Горбачев. Албатта. Биз ҳозирдаёқ ўз тажрибамизни ҳам таҳлил этяпмиз. Биз кооперативлар ривожланган социалистик ва капиталистик мамлакатларда бўлдик. Биласизми, қанча-қанча янгиликлар олиб келдик! Уларда кооперативлар фаолияти механизмлари ғоят қаттиқдир. Ҳа, экономика шундай бўлиши ҳам керак. Акс ҳолда ҳамма нарсани кўкка совуриш мумкин.

Биз структура сиёсати билан жиддий шуғулланяпмиз. Шу беш йилликнинг ўзидаёқ катта бурилишлар қилишни мўлжаллаяпмиз. Бироқ 1988 йилнинг ўзида, беш йилликнинг фақат учинчи йилида «Б» группаси — енгил ва озиқ-овқат саноати — ўсиш суръатлари жиҳатидан оғир саноатдан сезиларли даражада илгарилаб кетди. Экономикани бирданига тубдан ислоҳ қилиш қийин. Унинг имкониятлари жуда катта. Бир тасаввур қилиб кўринг-а, ўртоқлар, мана шуларнинг ҳаммасини бир вақтнинг ўзида қандай қилиб бошқа томонга йўналтириш мумкин? Энг муҳими — тўғри йўналишдаги ишларимизни авж олдириб юбориш керак.

Биз ҳаммамиз, деярли ҳаммамиз ўрганаяпмиз. Тажрибамиз бўлмаса-да, виждон ва масъулиятни ҳис этамиз, гражданлик позициясига эгамиз. Бизнинг ватанпарварлигимиз етарли даражададир. Ҳамма нарса ўз жойига тушади, ўртоқлар. Ҳозирнинг ўзидаёқ халқ қайта қуриш изига тушиб олганлиги, мамлакат энди ҳеч қачон аввалги ҳолатга тушиб қолмаслиги кўриниб турибди.

(ТАСС).

ЁШЛАРНИНГ СОВЕТЛАРДАГИ ЎРНИ, МАВҚЕИ

МАМЛАКАТИМИЗ сиёсий системасини амалда ислоҳ қилишга киришилди. Унинг Советлар структурасини, юқори ҳокимият органи ва сайлов системасини шакллантириш ҳамда фаолиятини янгилаш билан боғлиқ бўлган дастлабки қадамлари СССР Конституциясига киритилган ўзгартишлар ва қўшимчаларда, СССР халқ депутатларини сайлаш тўғрисидаги Қонунда кўзга ташланди. Ўзларини ғоят қизиқтираётган бу ҳужжатларда ёшлар жамиятимизни демократик қайта қуриш жараёнининг тўхтамай давом этишига мустаҳкам гарантия бўлишини истайдилар. Эндиликда амал қилаётган Асосий Қонунда ёшлар ва улар ташкилотларининг ҳуқуқлари нисбатан анча кўп моддалар билан гарантияланган бўлиб, сифат жиҳатидан янги мазмун касб этди.

Кейинги йилларда Советлар ва уларнинг органлари ишига ёшлар тобора кўпроқ жалб этиладиган бўлиб қолди. Чунончи, 1987 йилнинг июнида ўтказилган сайловларда маҳаллий Советларга сайланган депутатларнинг 32,7 фоизини 30 ёшгача бўлган гражданлар ташкил этганди. Аммо давлат ҳокимияти юқори органларида ёшлар вакилларининг кўпайганлиги ёшларга тааллуқли кўплаб муаммоларнинг ечимига самарали таъсир эта олмади. Меҳнаткашларнинг, уларнинг ваколатли органларининг давлат ва жамоат ишларини амалда бошқаришдан узоқлаштириш, расмий эълон қилинган демократик принциплар ва қоидаларнинг амалий ишлардан ажралиб қолганлиги ёшларга ўз таъсирини ўтказди, фақат комсомолнинг эмас, балки халқ депутатлари Советлари роли ва обрўсининг пасайишига олиб келди.

Ҳозирги кунда СССР халқ депутатларини сайлашга тайёргарлик ишлари қизғин паллага кирмоқда. Комсомол ташкилотлари ва ёшларнинг унда актив иштирок этишларини таъминлаш учун сайлов қонунларига киритилган янгиликларни ўрганишнинг ўзи кифоя қилмайди. Аввалги йиллар тажрибасидан хулоса чиқариб олиш, мавжуд вазиятни тўғри баҳолай билиш, айниқса муҳимдир.

Кўпгина ёшлар ўзларининг давлат ва комсомол орқали амалга ошмаётган ҳуқуқлари, эҳтиёж ва манфаатларини эндиликда норасмий уюшмалар орқали рўёбга чиқаришга ҳаракат қилмоқдалар. Бу уюшмаларнинг кўпчилиги баъзан давлат ва комсомол ташкилотларидан ҳоли, уларнинг кўмагисиз ҳаракат қилмоқда, бундай ҳаракатлар айрим ҳолларда жамиятга зид характер касб этмоқда.

Комсомол билан давлат ўртасида ўзаро муносабатлардаги шу каби камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш йўллари ҳозир амал қилаётган Конституция ва СССР халқ депутатларини сайлаш тўғрисидаги Қонунда белгилаб берилган. Шунга мувофиқ ҳозир халқ депутатлигига ёш номзодларни танлаш ва муҳокама қилишга оид барча ишлар марказини корхона, тадқиқот, муассаса, билим даргоҳларига кўчириш керак бўлади. Улар комсомолнинг асосий бўғини ҳисобланиб, СССР халқ депутатларига номзодлар тўғрисида шу номзодларни рўйхатга олиш ва муҳокама қилиш учун кўрсатиш ҳуқуқига эга бўлган органларга таклифлар киритиш ҳуқуқи берилган.

Бу қандай йўл билан қилинади? Менимча, ёшларнинг турли уюшмалари, Советлар съездида бевосита ўз вакили бўлиши ҳуқуқига эга бошқа жамоат ташкилотларининг аъзолари бўлган ёш коммунистлар ва комсомоллар иштирокида очиқ комсомол йиғилишларини ўтказиш тўғрига ўхшайди. Бундай йиғилишларда ёшларнинг манфаатларига оид маҳаллий регионал ва иттифоқ миқёсидаги муаммоларни муҳокама қилиш маъқулдир. Бу депутатликка номзод танлашнинг мавжуд принципларини ўзгартириш, сайловчиларнинг наказлари формасида депутатлар олдига қўйиладиган конкрет муаммоларни эндиликда анкета маълумотлари эмас, балки инсоннинг қобилиятидан келиб чиққан ҳолда ҳал этиш имконини беради.

Комсомолдан депутатликка номзод қандай бўлмоғи керак? Табиийки, бу ҳар сафар конкрет шароитга қараб ҳал этилиши керак. Комсомолдан кўрсатиладиган номзод энг аввал руҳан ёшларга яқин, хайрихоҳ бўлмоғи, уларнинг муаммоларини тушунмоғи, жамоат (айниқса депутатлик) иш тажрибасига эга бўлиши, фақат ёшлар ўртасида эмас, балки меҳнат коллективи ва сайловчилар орасида ҳам обрў-эътибор қозонган бўлмоғи лозим. Яна бир муҳим шарт шуки, ВЛКСМдан кўрсатиладиган номзод, албатта комсомол аъзоси бўлиши керак.

Халқ депутатлигига номзодлар кўрсатиш босқичларида ҳамма даражадаги, яъни округ, ўлка, область, шаҳар, район ва марказий комсомол комитетлари органларининг ҳаракати муҳим аҳамият касб этади. Улар бошланғич ташкилотлар киритган таклифларни ўрганишлари ва номзодни комсомолдан халқ депутатлигига кўрсатиш учун ВЛКСМ Марказий Комитетига тақдим этиш, ёки округлар бўйича кўрсатиш юзасидан қарор қабул қилади. Дарвоқе, Советларнинг шаклланишига комсомол органлари таъсирининг бу воситасидан илгари амалда фойдаланилмаган.

Бундан ташқари, комсомол комитетлари ёшлар муаммолари хусусида бошланғич ташкилотлар ўртага қўйган масалаларни умумлаштирадилар ва уларни ҳал этишнинг территориал ва регионал программалари лойиҳаларини ишлаб чиқадилар. Бу лойиҳалар халқ депутатлигига номзодларнинг сайловолди ҳаракат программасига ёки комсомол ва совет органларининг келгуси беш йилликдаги ўзаро муносабатлари программасига киритилиши, шунингдек, давлатнинг ёшлар сиёсатига ҳам қўшилиши мумкин.

Сайловчиларнинг манфаатларига оид муаммоларни ўрганишга жиддий ёндашиш ва сайловлар арафасида Советлар билан кейинги ўзаро муносабатлар программасини тузиш бўйича партия ўрнак кўрсатмоқда. У КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил ноябрь Пленумида ана шундай ҳужжатларни тайёрлаш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ёшлар манфаатларига тааллуқли кўпгина муаммоларнинг нафақат ВЛКСМ балки, ёш авлодда ўз келажагини кўрадиган КПСС, касаба союзлари, кооператив, хотин-қизлар ва бошқа жамоат ташкилотлари сайловолди ҳаракат программаларига кириши шубҳасиздир. Комсомол буни идрок этади. Ёшларнинг манфаатлари бутун жамият манфаатига яқин эканлиги сабабли округларда мандат учун рақобатлашувни ривожлантиради.

Шуни ишонч билан таъкидлаш мумкинки, СССР Олий Советининг ўн иккинчи сессиясида қабул қилинган ҳужжатлар комсомол-ёшларнинг давлат ҳокимияти олий органини шакллантиришда қатнашиш ҳуқуқларини анча кенгайтирди, бунинг учун янги амалий шарт-шароитларни вужудга келтирди. Муҳими шундаки, бу ҳуқуқлар талаб қилиб олиниши ва самарали қўлланилиши, аввалгилари бўлганидек қуруқ баёнот сифатида қолиб кетмаслиги керак. Ҳуқуқ ва имкониятларимиздан қай даражада фойдалана олишимиз фақат биз ёшларнинг ўзимизга боғлиқдир.

Д. ЁҚУБОВА,
СССР Фанлар академияси давлат ва ҳуқуқ институти аспиранти.

• *Ишчи назорати иш устида*

Анкета сўровлари жамланганда

Сотувчилар устидан тушаётган шикоятлар кўпайиб кетди. Биров сметанага кефир аралаштириб сотишаяпти, деса яна кимдир конфет билан колбасани устама нархда пуллашаяпти, дерди. Шундан кейин ишчи назорати комиссияси текширувга тушди.

Фрунзе районидаги 21-озиқ-овқат магазини бошқа бир қатор корхоналар қатори республика саноат қурилиш материаллари министрлигига қарашли ахборот-ҳисоблаш маркази коллективига ҳам хизмат қиларди. Шу боисдан марказ ишчи назорати комиссияси аъзолари магазин хизматидан фойдаланувчиларга салкам 100 та анкета тарқатиб чиқишди. Жавобларда кўпчиликнинг фикри бир жойдан чиқди. Магазин хизматидан корхоналарнинг ишчилари қатори ён-атрофда истиқомат қилувчи пенсионерлар ҳам норози эди. Шундан сўнг анкета ва текширув якунларини ишчи назорати комиссиялари ишини мувофиқлаштирувчи район кенгашининг навбатдаги мажлисида кўриб чиқишга қарор қилинди.

Мажлисга ахборот-ҳисоблаш маркази ишчи назорати комиссияси аъзолари билан бирга ён-атрофдаги корхоналарнинг вакиллари, пенсионерлар, район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Т. Бобожонов, район савдо идораси директорининг ўринбосари Э. Палацкая, 21-магазин директори Н. Ралдугина ҳам таклиф этилди.

Ишчи назорати комиссияси раиси Б. Рустамбеков ўтказилган анкета сўровлари якунларини барчага маълум қилди. Сўзга чиққан бошқа нотиқлар унинг сўзини танқидий фикр-мулоҳазалар билан яна ҳам тўлдиришди, савдо хизматида йўл қўйилаётган камчиликларни бартараф этишга кўмаклашувчи таклифларни баён этишди.

Таклифлар ўринли эди. Харидорлар магазинда комсомол-ёшлар коллективини тузиш, келаётган маҳсулотлар сифати ва тақсимоти устидан назоратни кучайтириш, савдо қоидасини бузган ходимларга нисбатан таъсирчан чоралар кўриш зарурлигини уқтирдилар. Айни пайтда савдо идоралари раҳбарлари билан харидорларнинг мунтазам учрашувини уюштириб бориш ҳам таклиф қилинди. Шунда камчиликлар ҳақида ошкора гаплар бўлади, аҳоли эҳтиёжи ва талаби чуқурроқ ўрганилади.

Ишчи назорати комиссиялари ишини мувофиқлаштирувчи Фрунзе район кенгаши бундан буён ҳам ўз мажлисларида савдо ташкилотлари раҳбарларининг ҳисоботларини мунтазам тинглаб боришга қарор қилди.

● Областимиздаги 29-ўрта ҳунар-техника билим юртида ёшлар 12 та ихтисослик бўйича касб эгалламоқдалар. Малакали ишчи-кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун 1987 йилда бу ўқув муассасаси область Ленин комсомоли мукофоти лауреати бўлди. Билим юртида бир неча тўгараклар ва Ю. А. Гагарин номидаги космонавтика музейи фаолият кўрсатиб турипти. Суратларда: (юқорида) космонавтика музейи раҳбари З. Чвертко талабалар билан; ўқувчилар севимли ўқитувчилари Р. Қодирова раҳбарлигида (пастда) электрон-ҳисоблаш машиналарида ишлашни ўрганмоқдалар.

У. Усмонов фотолари.

• *СЎРАГАН ЭДИНГИЗ*

Қишлоқдан шаҳарга ўтганда

Ҳурматли редакция! Биз илгари қишлоқ территориясида яшар эдик. 1988 йилдан бошлаб истиқомат қилаётган жойларимиз Тошкент шаҳрининг Киров райони территориясига ўтди. Эндиликда ҳар бир хўжалик район БТИси орқали ўз хонадонининг планига эга бўлиши, шу уйнинг эгаси деган қарор чиқартириб олиши керак экан. БТИ қанақа ташкилот? План олиш ва уйнинг шахсий эгаси деган қарорга эга бўлиш учун қандай ҳужжатлар керак бўлади? Улар тайёр бўлгач кимга мурожаат қиламиз? Шулар тўғрисида батафсил маълумот берсангиз.

«Оқтепа» маҳалласининг бир группа собиқ колхозчилари.

Шу савол муносабати билан махсус мухбиримиз С. ҲАСАНОВ Киров район Техник инвентаризациялаш бюроси (БТИ) катта инженери Галина Владимировна МАРКОВЦЕВА билан суҳбатлашди. Қуйида ана шу суҳбатни эътиборингизга ҳавола этамиз.

— Ҳақиқатан ҳам,— деди Галина Владимировна,— Тошкент районининг «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Карл Маркс номли колхозлари территориясининг бир қисми Тошкент шаҳрига қўшилиши муносабати билан бу жойлардаги аҳоли районимизга прописка қилинди. Ана шу ўзгариш ҳисобига район территориясидаги хўжаликлар сони 2080 тага кўпайди. Бу албатта хонадонларни техник инвентаризациялаш бюроси учун анчагина иш кўламини кенгайтирди. Чунки, амалда қўлланилаётган юридик тартибларга кўра ҳар бир хўжалик эгаси ўзи истиқомат қилаётган уйнинг «тўлиқ таржимаи ҳоли» ифодаланган (яъни қачон қад кўтарган, нимадан қурилган, девори пахсами, хом ғиштми ёки пишиқ ғиштми, неча хонадан иборат, квадрат метри қанча, томи нима билан ёпилган ва ҳоказо маълумотлар) акс этган планга эга бўлиши керак. Бундай планни олиш учун 1 Май кўчаси 12-уйда жойлашган БТИ идорасига мурожаат қилиш лозим. Бу идорага келган уй эгасининг қўлида ўзи яшаётган колхоз правлениеси томонидан унга ер берилгани ҳамда бу ерда майдони колхоз махсус дафтарида қайд этилгани ҳақида справка, шунингдек, қишлоқ Советининг ер берилганлигини тасдиқловчи қарори албатта бўлиши шарт. Шу ҳужжатлар БТИга тақдим этилгач, инспектор бориб хонадон эгасининг ер майдонини, уйдаги хоналарни, ошхона, санузеллар, молхоналар ва бошқа ёрдамчи хоналарни ўлчаб чиқади. Кейин ана шу маълумотлар асосида уйнинг планини тайёрлаб беради. Бу планда уй нархи ҳам акс этган бўлади.

Шуни айтиш керакки, план олган шахс фақат шу участкадан фойдаланиш ҳуқуқигагина эга бўлади. Уй ўзининг мулки деган ҳуқуққа эга бўлиш учун у Киров район ижроия комитетининг қарорини чиқартириб олиши керак. Бунинг учун эса план олиб бўлгандан кейин БТИга қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади: план, оила аъзолари тўғрисида маҳалла комитетидан справка, участка учун ва давлат страхованиеси учун белгиланган солиқларни тўлаганлиги ҳақида Киров район молия бўлимидан ва район давлат страхованиеси идорасидан справкалар, уйи бузилмаслиги тўғрисида Тошкент шаҳар ижроия комитетининг бош АПУ (архитектура-план бошқармаси)дан (Навоий кўчаси, 2 а да жойлашган) справка, Киров район ижроия комитети раиси номига ёзилган ариза ҳам тақдим этади.

Ижроия комитет кенгашида бу ариза бутун ҳужжатлар билан бирга кўриб чиқилиб, ҳаммаси юридик жиҳатдан тўғри бўлса, уйга шахсий эгалик тўғрисида қарор чиқариб берилади.

Албатта, кўриниб турибдики, уй-жойни техник инвентаризация қилиш учун анчагина ҳужжатлар талаб этилади. Шу муносабат билан хўжалик бошлиқлари ёки аъзолари бу ишга барвақтроқ киришсалар мақсадга мувофиқ бўларди, биз эса улар хизматидамиз.

Янги рубрика: ПАХТАКОРНИНГ ОЗИҚ-ОВҚАТ ДАЛАСИ

ХАМИР УЧИДАН...

БУГУНГИ кунда пахтакор деҳқоннинг меҳнатига фақатгина у қанча пахта етиштирганлиги, план-топшириқни қандай бажарганлигига қараб гина эмас, балки Озиқ-овқат программасининг бажарилишига ҳисса қўшишини ҳисобга олиб баҳо бериш қатъий қилиб қўйилди. Мухбиримиз Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхознинг бош экономисти Исматилла Беркенбоев билан ана шу мавзуда суҳбатлашди.

— Аслини оладиган бўлсак, пахта қадимдан сабзавот, мева, узумга йўлдош экин бўлиб келган. Деҳқон ўзига тегишли ернинг бир бўлагига пахта экиш билан бирга қолган қисмида озиқ-овқат маҳсулотларини етиштирган, чорва боққан. Минг афсуски, кейинги 20—25 йил давомида ана шу яхши анъана бузилиб кетди. Пахтакор хўжаликлари фақатгина пахта билан бўлиб, озиқ-овқат маҳсулотлари етиштирмай қўйдилар. Бу нотўғри сиёсат қимматга тушди. Сабзавот, мева камайиб кетди. Деҳқон ўз ерига, имкониятига эга бўла туриб бундай маҳсулотларни четдан келтиришга мажбур бўла бошлади.

Эндиликда бундай иллатнинг илдизи очилди. СССР Озиқ-овқат программасининг бажарилишига ҳар бир қишлоқ аҳли албатта, ҳисса қўшиши керак деган шиор ўртага ташланди. Бу биз пахтакорларни ҳам ўз ишимизни қайта қуришга даъват этди. Бу соҳада кейинги йилларда баъзи тадбирлар амалга оширилди. Аввало чорвачиликни ривожлантиришга, кўпроқ сут-гўшт етиштиришга эътибор кучайтирилди. Бунинг учун эса чорва озуқаси экиладиган майдонларнинг ҳар гектаридан самарали фойдаланиш учун курашилмоқда. Айни пайтда шахсий хонадонлардаги чорвани ривожлантириш учун ёрдам беришга ҳаракат қилмоқдамиз. Бу ишни биз хонадонларнинг чорваси учун яйловлар ажратишдан бошладик. Ўтган йили колхозчиларга 280 тонна силос, 85 тонна беда пичани, 150 тонна сомон, 5 тонна арпа ва макка дони сотилди.

Фермамиз маҳсулдорлигини ошириш чораларини излаяпмиз. Бу йил қорамоллар бош сони кам деганда 650 тага етказилади. Аҳоли жон бошига етиштириладиган маҳсулот 10 процентга кўпайтирилади. Яъни 1989 йилда 560 тонна сут, 60 тонна гўшт, 50 минг дона тухум етиштирилади. Ана шу мақсадда озуқа базасини ҳар жиҳатдан мустаҳкамлаш учун пухта ҳозирлик кўрмоқдамиз.

Қишлов бир мунча дуруст ўтмоқда. 774 тонна беда пичани 1615,5 тонна силос, 870 тонна сенаж, 223 тонна лавлаги, 63 тонна макка ва арпа дони жамғариб қўйган эдик. Ҳозирги кунда ана шу озуқадан тежамли фойдаланилмоқда. Ем-хашак қайта ишланиб, тўйимлилиги оширилиб, молларга едирилмоқда.

Бу йил ўтган йилдагига қараганда анча кўп майдонда сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштирилади. 30 гектар ерга экиб қўйилган август пиёзи дастлабки парвариши кучайтирилди. 216 гектар майдонда картошка, шу жумладан 4 гектарида эртаки, 20 гектар майдонда помидор, 20 гектар ерда карам ва шунингдек катта майдонларда сабзи, қовун-тарвуз маҳсулотлари етиштириб аввало колхозчилар дастурхонига, қолганини эса савдога етказиб берамиз. Биз яхши биламиз. Сабзавот учун ер ажратиб, экиб қўйган билан иш битмайди. Бу соҳага ишнинг кўзини биладиган, касбни ардоқлайдиган, қийинчиликлардан чўчимайдиган деҳқонлар жалб этилсагина, кўзланган мақсадга эришиш мумкин. Ана шу мақсадда сабзавотчилик бригадалари базасида ишни оилавий пудрат асосида ташкил этишга қарор қилдик. Ер майдонини биркитиш, қайси турдаги сабзавот экишни белгилашда эса пудратчиларнинг майли, имкониятларини ҳисобга олдик. Ана шундан кейингина улар билан шартнома тузилди. Ҳозирги кунда пудратчилар кўкламги экин-тикин ишларига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Биз пахтакорнинг озиқ-овқат даласи самарадорлигини ошириш учун қўлдан келган ҳамма ишларни қиламиз. Бироқ, айрим муаммолар борки, уларни ҳал этмасдан туриб, мақсадга эришолмаймиз. Маълумки, сабзавот ҳосилининг яхши бўлиши аввало кўчатга боғлиқ. Кўчат сара, соғлом бўлсагина у эрта баҳор келиши билан далага олиб чиқиб экилгач, яхши тутиб кетади. Деҳқоннинг меҳнати зое кетмайди.

Афсуски соғлом кўчат етиштириш учун бизда имконият йўқ. Сабаби плёнка етишмайди. Бизнинг эҳтиёжимиз учун кам деганда 20 тонна плёнка керак бўлади.

Бундан ташқари картошка уруғлигини топишда ҳам қийналамиз. Вақт тиғиз келиб қолгач, тўғри келган уруғликдан фойдаланишга мажбур бўламиз. Оқибатда бу уруғликлар кўп ҳолларда кўзлаган ҳосилни бермайди. Сабаби маълум. Аралаш навлар экилган картошказорларда агротехника тадбирларини амалга ошириш анча мураккаб бўлади.

Биз бу муаммолар ҳақида юқори ташкилотларга бир неча бор ёзма ва оғзаки равишда мурожаат қилганмиз. Бироқ ваъдалар берилаяптику, амалий иш, амалий ёрдам чўзиб юборилмоқда.

Лекин биз қараб турмаймиз, албатта. Ўзимиз ҳам ҳаракат қилиб муаммоларни ечиш йўлларини қидирамиз. Сабзавот, картошкадан мўл ҳосил олиш, боғ майдонларини кенгайтириш учун курашаверамиз.

Биз пахтакорларнинг бу йил эл даструхонига етказиб берадиган озиқ-овқат маҳсулотимиз хамир учидан патир деганларидек, ҳали ўзимизни ҳам қаноатлантирмайди. Келгусида пахта далаларида интенсив технологияни, илғор иш усулларини жорий этиб, ҳосилдорликни ошириб, ана шу ҳисобга маълум гектар майдонларни бу экиндан бўшатиб, сабзавот маҳсулотлари экишни режалаб қўйганмиз. Бу режани ҳамкорликда амалга оширишимиз зарур.

● Мутахассис сўз сўрайди

МУЛОҲАЗАЛАРИМИЗ ИНОБАТГА ОЛИНСИН

ҚИШЛОҚ хўжалик машина-механизмларини ремонт қилиш билан шуғулланамиз. Жумладан, пахта териш машиналари ва уларнинг аппаратларини ҳамда чопиқ тракторларини тиклаймиз, капитал ремонт қиламиз.

Бу ниҳоятда масъулиятли вазифа эканлигини коллективимиз яхши тушунади. Чунки қишлоқ хўжалик ишларида машина-механизмлардан фойдаланишнинг яхшиланиши кўп жиҳатдан бизга, ремонт ишлари сифатига ҳам боғлиқ. Ҳар йили эса 200 та пахта териш машинаси, 600 та аппарат ва 250 та тракторни қайта тиклашимиз керак.

Бу вазифанинг уддасидан чиқаяпмизми? Очиқ тан олиш керак, ҳали ишларимизда камчиликлар кўп. Меҳнатимиз натижасидан ўзимизнинг ҳам кўнглимиз тўлмайди. Кўпинча машина-механизмлар ремонти талаб даражасида бўлмаяпти. Албатта, бунда коллективимизнинг айби катта. Айни вақтда бошқа муаммолар ҳам борки, уларни биз мустақил равишда ҳал қила олмаймиз, юқори ташкилотларнинг кўмагига муҳтожмиз.

Коллективимиз асосан 17ХВ—1,8 маркали пахта териш машиналари ремонти билан шуғулланади. Маълумки, бундай агрегатлар бундан 20—15 йил илгари ишлаб чиқарилган. Ҳозирги вақтда тайёрланмайди. Шунинг учун агрегатлар анча эскириб қолган. Уларни капитал ремонт қилиш ҳам жуда мушкул. Бунинг учун эҳтиёт қисмлар етишмайди. Бундай қисмларни ишлаб чиқариш йилдан-йилга камайиб кетмоқда. Оқибатда айрим деталларни ўз кучимиз билан тайёрлашга мажбур бўлаяпмиз. Албатта, бу қимматга тушмоқда. Кўплаб ортиқча маблағ сарфлашга тўғри келаяпти. Лекин бошқа чораси йўқ. Бундай маркали пахта териш машиналарининг қайта тиклаш зарур экан, илож қанча. Бу ремонт ҳажми ва сифатига салбий таъсир қилаётганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Аҳвол шундай экан, бундай маркадаги пахта териш машиналари учун ҳам эҳтиёт қисмлар тайёрлашда мавжуд эҳтиёжни ҳисобга олиш керак.

Юқорида айтганимдек, корхонамизда турли маркадаги тракторлар ҳам ремонтдан чиқарилади. Лекин биз уларнинг двигателларини Андижондаги мотор-ремонт заводидан оламиз. Двигателлар шу ерда қайта тикланиб, бизга юборилади. Лекин уларнинг ремонти талаб даражасида бўлмаяпти. Ҳатто, айрим қисмлари етишмайдиган ҳоллар ҳам юз бермоқда. Тўғри, бу корхона шунга ихтисослашган. Лекин коллективимиз учун катта қийинчиликлар туғдирмоқда. Бизнингча, корхонамизда двигателлар ремонтини ҳам йўлга қўйиш керак. Албатта, ўзимиз ремонт қилсак сифатига ҳам кўпроқ эътибор берган бўлардик. Бунинг учун зарур эҳтиёт қисмлар ажратиб турилиши лозим.

Тилга олинган бу муаммолар бугун ёки кеча пайдо бўлиб қолгани йўқ. Булар ҳақида узоқ йиллардан бери гап-сўз бўлади. Лекин ҳеч вақт ҳал қилинмаяпти. Бизнинг илтижоларимизга қулоқ солишмаяпти. Биз бу масалалар бўйича область агросаноат комитетининг моддий-техника таъминоти бўлими раҳбари Ҳ. Ҳ. Ҳусанов, комитет раисининг ремонт ишлари бўйича ўринбосари В. Д. Минин ўртоқларга бир неча бор қилган илтимосимиз инобатга олинмай қолмоқда. Бу коллективимиз ишида катта қийинчиликлар туғдирмоқда. Бу ҳақда чуқурроқ ўйлаб кўриш вақти келди.

Корхонамизда эса етарли ва малакали ишчи кучи бор. Ишлаб чиқариш майдонларини ҳам кенгайтиришнинг ҳожати йўқ. Айрим реконструкция ишларини амалга оширса бўлади. Бунинг учун кўп маблағ ҳам талаб этилмайди. Бироқ ишимизда катта ижобий силжишга эришилган бўларди.

Э. ВАҚҚОСОВ,
Оққўрғон районидаги ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси директори.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ *материаллари изидан*

«ҲАМОН САРСОНМАН»

ГАЗЕТАНИНГ ўтган йил 26 октябрь сонида Свердлов номли совхозда 23 йил меҳнат қилган М. Маҳаматовнинг ер сўраб берган аризаси оқибатсиз қолдирилганлиги, бошқа ташкилотлар ҳам унинг ҳақли талабини амалга оширишни пайсалга солаётганликлари кўрсатилган эди.

Калинин район партия комитетининг секретари С. Исломовдан олинган жавобда мақола район партия комитетида кўриб чиқилганлиги айтилади.

Ҳақиқатан ҳам икки хонали уйда беш киши яшаган. Завод дирекцияси қурилаётган иккинчи уй фойдаланишга топширилгач, уларга квартира беришга ваъда қилган. Лекин янги уй битгунга қадар А. Маҳаматова ўз аризасига биноан заводдан бўшаб кетган. Натижада у квартира олиш ҳуқуқини йўқотган.

Шундан кейин I группа инвалиди М. Маҳаматовнинг аризасига биноан Калинин район Совети ижроия комитети уни имтиёзлилар қаторида 7 навбатга қўйган.

Мақола район Совети ижроия комитетининг бошланғич партия ташкилоти мажлисида ҳам муҳокама қилиниб, район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Р. Б. Ҳусановга меҳнаткашларнинг шикоятларига эътибор беришда камчиликка йўл қўйганлиги таъкидлаб ўтилган.

ГосНИТИ заводи навбатдаги қураётган уйни фойдаланишга топширгач, ундан район ижроия комитети ихтиёрига бериладиган квартиралардан бири М. Маҳаматовлар оиласига берилажаги жавобда кўрсатиб ўтилади.

Мувофиқлаштирувчи марказ билан ҳамкорликда

Халқ истеъмоли молларини кўплаб ишлаб чиқариш ва улар сифатини ошириш юзасидан Тошкентда шаҳар мувофиқлаштирувчи маркази ташкил этилди.

Марказ шаҳримиздаги қатор йирик корхоналар билан алоқа боғлаб, янги хил буюмлар тайёрлашни ўзлаштиришда яқиндан ёрдам бермоқда. Жумладан, Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-ремонт заводида чиқарилаётган маҳсулотлар турлари ортиб, сифати анча яхшиланди.

Завод эндиликда йиғма стол ва стуллар, хонадонлар учун пўлат сандиқлар тайёрламоқда. Шунингдек, қурилиш учун зарур асбоб-ускуналар, автомобилларнинг айрим эҳтиёт қисмларини ишлаб чиқариш ҳам ўзлаштирилди.

С. ОДИЛОВА.

✦ «Узстройиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмасининг экспериментал-механика заводида йиғувчи-слесарлар бригадаси бошлиғи Маҳкам Султонов номини ҳурмат билан тилга оладилар. Катта иш тажрибасига эга бўлган бу ишчи топшириқларни доим бир ярим бараварга етказиб бажармоқда. Суратда: М. Султонов участка мастери О. Моторина билан тайёр детал сифатини текширишмоқда.

У. Усмонов фотоси.

«ТАҚСИМОТДАГИ ТАРТИБСИЗЛИКЛАР»

КАЛИНИН район матлубот жамияти правлениесига қарашли айрим савдо шохобчаларида ҳисобот ва назорат ишлари бўшашиб кетганлиги натижасида имтиёзли кишиларга бериладиган айрим озиқ-овқат маҳсулотларини тарқатиш тартиби бузилаётганлиги газетанинг ўтган йил 11 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳали мақолада таҳлил қилинган эди.

Район матлубот жамияти правлениеси белгиланган тартибнинг бузилишига ва назоратнинг бўшашиб кетишига йўл қўйган «Хасково» матлубот жамиятига қарашли 1-, 45-магазин мудирлари Ҳ. Исаев, Ф. Норхўжаев, «Хонобод» матлубот жамиятига қарашли 20-магазин мудири С. Исмоилов, район матлубот жамияти правлениесининг раиси ўринбосари Т. Абдуқаюмоваларга ҳайфсан эълон қилган.

Районга ажратилган гўшт фонди территориядаги 11 та қишлоқ ва посёлка Советларида яшаётган Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва имтиёзли кишиларга тарқатиш учун ажратилмоқда, дейилади жавоб охирида.

ТОЖИКИСТОНДА КУЧЛИ ЗИЛЗИЛА

ДУШАНБЕ, 23 январь. (ТАСС). Олдин хабар қилинганидек, Совет Тожикистони территориясида кучли зилзила бўлди. Республика пойтахтидан 30 километр жануби-ғарбда жойлашган зилзила маркази аҳоли зич жойлашган Ҳисор қишлоқ хўжалик районига тўғри келди.

Шарора, Кулипоён ва Оқулиболо қишлоқларига, айниқса, қаттиқ шикаст етди. Ана шу қишлоқларга тушган улкан кўчки етти балли ер ости силкинишининг вайрон қилувчи кучини ошириб юборди. Шарора қишлоғининг учдан бир қисми 15 метрлик кўчки остида қолди, бу ерда юзлаб одамлар ҳалок бўлди. Оқулиболо қишлоғида 70 дан ортиқ киши тупроқ тагида қолиб кетди. Қишлоқнинг энг кекса кишиси Карл Маркс номли колхоз раиси Ҳайрулло Йўлдошевнинг гапларига қараганда, деҳқон хонадонларининг ярми, болалар боғчалари, магазинлар, маиший муассасалар вайрон бўлди. Колхоз хўжалигига катта зарар етди, аммо шу соатларда колхоз раиси фақат бир нарса— жабрдийдаларга бошпана бериш, уларни тўйдириш, ёқилғи билан таъминлаш ҳақида жон куйдирмоқда. Овқатланишни ташкил этиш осонроқ — колхоз ошпазлари очиқ жойда палов ва шўрва пиширишмоқда, нон ёпишмоқда. Колхоз омборларидан озиқ-овқат маҳсулотлари текинга берилмоқда. Қўшни районлардан ҳам озиқ-овқат келтирилмоқда.

Дастлабки маълумотларга қараганда, зилзиладан мингга яқин одам нобуд бўлди. Район халқ хўжалигига жуда катта зарар етди, Тожикистон ҳукуматининг фавқулодда комиссияси зилзила етказган зарарни аниқламоқда. Ўнлаб километр йўл, алоқа линиялари вайрон бўлди. Минглаб чорва моллар кўчки тагида қолди.

Зилзиладан шикастланган районда Душанбе ва атроф районлардан келган қутқарувчилар бригадалари ишлаяпти. Қудратли техника — экскаваторлар, бульдозерлар, автокранлар келмоқда. Маҳаллий ҳокимият жабрдийдаларни медицина ёрдами, озиқ-овқат маҳсулотлари, вақтинча уй-жой билан таъминлаш чораларини кўрмоқда.

Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. Маҳкамов билан республика Министрлар Советининг Раиси И. Ҳаёев кулфат юз берган районда бўлдилар.

700412 счётига

Бўстонлиқ район Чкалов номли 48-ўрта мактаб ўқитувчи ва ўқувчилари қардош Арманистон республикаси халқи бошига тушган мусибатга ўз ҳамдардликларини билдириб 700412 счётига уч юз ўн олти сўм ўтказдилар.

Шунингдек ўқитувчилар бир кунлик иш ҳақларини ҳам ёрдам фондига ўтказишга аҳд қилдилар.

* * *

Бўка райони меҳнаткашлари қардош Арманистон халқига ёрдам кўрсатиш мақсадида 700412 счёти орқали 119 минг 667 сўм, почта орқали эса 10599 сўм жўнатдилар.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

● МАМЛАКАТЛАР ● ОДАМЛАР ● ВОҚЕАЛАР ●

УЧРАШУВ КЕЧИКТИРИЛДИ

МАНАГУА. Марказий Америкадаги беш мамлакат президентларининг учрашуви олтинчи марта кечиктирилди. Сўнгги келишувга мувофиқ, учрашув 8—9 февраль кунлари Сальвадорда ўтказилиши керак эди. Бу ерда олинган хабарларга кўра, Гватемала президенти регион давлатлари бошлиқларининг кенгаши 13—14 февраль кунларига кўчирилганлигини эълон қилган. Бу гал Марказий Америка мамлакатлари бошлиқлари олий даражадаги учрашувининг янги муддатларини Сальвадор президенти Наполеон Дуарте таклиф этди. У Сальвадор ва Гондурас ташқи ишлар министрлари 8—9 февраль кунлари президентларнинг учрашувида қатнашиш имкониятига эга эмаслигини айтди. Чунки бу вақтда улар Гаагадаги халқаро суд мажлисида иштирок этишлари шарт. Мазкур суд мажлисида ана шу мамлакатлар ўртасидаги территориал можаро ҳал этилади. Гватемала президенти регион давлатлари бошлиқларининг учрашуви албатта ўтказилади, деб ишонч билдирди. У Марказий Америкадаги беш мамлакат президентлари «ҳозирдаёқ кенгашнинг янги муддатлари тўғрисида деярли келишиб олдилар», деди. Коста-Рика мулоқот 13—14 февралга кўчирилишига қарши эмаслиги бу ерда маълум бўлди. Никарагуа ва Гондурас ҳозирги пайтгача мазкур масала хусусида расмий равишда фикр билдирмади.

САЙЛОВ ОЛДИДАН

ПАРИЖ. Якшанба куни Францияда миллат мажлисига ва бир қанча департаментларнинг бош кенгашларига қисман ўтказилган сайловнинг биринчи даврасы март ойида Франция аҳоли пунктлари муниципал кенгашлари сайланиши олдидан кучларнинг сўнгги катта синови бўлди. Париж яқинидаги Сен-сен-дени департаментида ва Марсель сайлов округларидан бирида ўтказилган депутатларни қайта сайлаш ғоят катта сиёсий аҳамиятга эга бўлди. Сайлов конституцион кенгаш аввалги овоз бериш натижаларини бекор қилганидан кейин ўтказилди. Сен-сен-дени департаментидаги сайловнинг дастлабки даврасы коммунист-номзод Франсуа Асансининг катта муваффақият қозонишига сабаб бўлди. Уни сайловчиларнинг деярли 42 фоизи қўллаб-қувватлади. Франциядаги мавжуд сайлов системаси ФКПнинг вакилига амалда шундай кафолат берадики, бунда орадан бир ҳафта ўтгач, сайловнинг иккинчи даврасы натижасида у миллат мажлисининг депутати бўлади.

СЎНГГИ СОАТДА

● МАДРИД. Бу ерда Испания Компартиясининг миллий конференцияси бўлиб ўтди. Конференция Европа иқтисодий ҳамжамияти сиёсий масалаларига доир партия стратегиясини ишлаб чиқишга бағишланди. Унинг ишида Испания Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, партиянинг регионал ва вилоят ташкилотлари раҳбарлари ҳамда делегатлари иштирок этишди. Икки кунлик мунозарадан сўнг конференция «умумий бозорда» сиёсий ва иқтисодий интеграция жараёнлари кучайганлиги муносабати билан партиянинг Европа иқтисодий ҳамжамиятига нисбатан позициясини белгиловчи программавий ҳужжатни маъқуллади. Ҳужжатда меҳнаткашлар социал-иқтисодий манфаатларини, уларнинг гражданлик ва сиёсий ҳуқуқларини ҳимоя қилишга, тинчлик ва қуролсизланиш учун курашга катта эътибор берилади. Партия конференцияси М. С. Горбачев БМТда сўзлаган нутқида ўртага қўйган таклифларни қизғин табриклади. «М. С. Горбачевнинг янги сиёсати тарихий имконият яратди, бунга Европа жавоб қайтариши керак»,— деб таъкидлашди конференция қатнашчилари.

● БЕЛГРАД. Югославия пойтахтининг минглаб аҳолиси ва меҳмонлари ўтган ҳафтада Белградда ниҳоясига етган «Қайта қуриш кунлари»нинг меҳмони бўлишди. СССРда содир бўлаётган чуқур ижтимоий-сиёсий жараёнлар ҳақида очиқчасига ва муболағасиз ҳикоя қилган бу ўзига хос ва нуфузли фестиваль Югославиянинг асосий шаҳри студентлар маданий маркази ҳомийлигида ўтди. Белград ҳамда ЮСФРнинг бошқа бир қанча шаҳарлари аҳолиси бадиий тасвирнинг турли кўринишлари ва шакллари ёрдамида СССРдаги воқеалар билан ниҳоятда қизиқиб танишдилар. Таниқли совет мутахассислари иштирокида давра суҳбатлари, архитектор ва модельерлар, музикачи ва адиблар билан учрашувлар, турли кўргазмалар ўтказилди, замонавий совет ва бадиий ҳужжатли кино ленталари, театр ва эстрада усталарининг спектакль ва концертлари ретроспектив тарзда намойиш қилинди.

● БОНН. 21—22 январь кунлари Дюссельдорфда ГКП IX съездида сайланган Германия Компартияси правлениесининг таъсис пленуми бўлиб ўтди. Бу ерда матбуот учун тарқатилган ахборотда таъкидланишича, пленумда партия правлениеси президиуми ва секретариатининг янги состави сайланди. Правление фаолиятига доир таклифларни ўрганиш учун доимий комиссия тузишга қарор қилинди. Пленум шунингдек бундесверда ҳарбий хизмат муддатини узайтиришга қарши курашни активлаштириш ҳақида, ГФР олий мактабини демократиялаш учун студентлар курашини қўллаб-қувватлаш тўғрисида қарорлар ҳам қабул қилди.

● ПРАГА. Бутун дунёда кенг машҳур бўлган Карлови — Варидаги Чехословакия бальнеология-курортида янги, 631-мавсум очилди. Ғарбий Чехия шаҳридаги шифохоналар ва санаторийларга мамлакат турли районларидан ва чет эллик меҳмонлардан дастлабки дам олувчилар группалари келишди. Бу ерларда уларга беш мингдан ортиқ ўрин тайёрлаб қўйишган.

(ТАСС).

АДОЛАТ УЧУН КУРАШУВЧИ ТАШКИЛОТ

НЬЮ-ЙОРК. Флорида штатининг Майами шаҳрида тараққийпарвар ташкилот тузган янги ташкилот — Майамида адолат учун курашувчи бирлашган халқ ташкилоти, деб аталади. Ташкилотнинг тузилиши, деди журналистларга унинг асосчиларидан бири юрист Вернон Мейсон, полициянинг қора танли америкаликларга нисбатан зўравонлигига жавобдир. Полициянинг зўравонлиги ҳозирги пайтда «миллий эпидемия» кўламини олди. Ўтган ҳафтада Майамида содир бўлган фожиали воқеалар бунинг бевосита сабабидир. Ўшанда «қонунчилик ва тартиб посбони» 23 яшар негр йигит Клемент Ллойдни совуққонлик билан отиб ташлаган эди. Қора танли аҳолининг икки кун давом этган қаҳр-ғазаб тўлқинини полиция шафқатсизлик билан бостирди — 11 киши жароҳатланди, 372 киши қамоққа олинди.

УЧИШ ЧОҒИДАГИ ТЎҚНАШУВ

ЛОНДОН. Якшанба куни Англия жанубидаги Букингемшир графлиги территориясида машқ учишлари чоғида иккита енгил самолёт тўқнашиб кетди ва ерга қулаб тушди. Пресс ассошиэйшн агентлигининг хабар беришича, самолётларнинг экипажлари оғир аҳволда касалхонага олиб борилди.

(ТАСС, 23 январь).

САЛЬВАДОР ДАЛИ ВАФОТ ЭТДИ

МАДРИД, 23 январь. (ТАСС). Жаҳонга машҳур испан рассоми Сальвадор Дали бугун Испаниянинг Фигерас шаҳри касалхонасида 85 ёшида вафот этди. У XX аср бадиий маданиятида Ғарбда 30 йилларда, айниқса, кенг тарқалган авангардчилик ҳаракати — сюрреализм оқимининг йирик вакили эди.

Унинг «Унутилмас хотира», «Ёнаётган жирафа», «Гражданлар уруши хавфини олдиндан сезиш» полотнолари жуда машҳур асарлардан ҳисобланади.

Сальвадор Дали Испания ва Франция санъат академияларининг аъзоси эди. У кўплаб китоблар, киносценарийлар муаллифидир. Жаҳоннинг жуда кўп мамлакатларида, шу жумладан, яқинда Совет Иттифоқида унинг асарлари кўргазмаси бўлиб ўтган эди.

Қашшоқлик бутун дунёга бой-бадавлат мамлакат деб донғи кетган Американинг миллий социал проблемаларидан бири.

СУРАТДА: «Ёрдам қилинглар. Мен очман, уй-жойим йўқ». Америкалик қиз ана шундай илтижо қилмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ҲУКУМАТНИНГ ИҚТИСОДИЙ ТАДБИРЛАРИГА ҚАРШИ НОРОЗИЛИК

ҚОҲИРА, 23 январь (ТАСС). Шу кунларда Исроилда Шамир ҳукуматининг иқтисодий сиёсатига қарши умуммиллий норозилик кампанияси бўлмоқда. Минглаб исроилликлар — ишчилар, хизматчилар, студентлар, пенсионерлар, ишсизлар якшанба куни бош министр қароргоҳи томон йўл олдилар. Намойиш қатнашчилари мамлакат бошидан кечираётган иқтисодий танглик оғирликларини уларнинг елкаларига ағдариш ниятидан воз кечишини талаб қилиб, «Ликуд» партияси ўнг блоки раҳбарига мурожаат этдилар. Исроил молия министрлиги тақдим этган план жуда катта норозилик тўлқинини келтириб чиқарди. Бу планда миллий валютани алмаштириш йўли билан экономикани соғломлаштириш, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ва социал эҳтиёжларга давлат дотацияларини қисқартириш кўзда тутилади. Ҳужжатда белгиланган йўлдаги дастлабки қадамлар эса асосий озиқ-овқат товарлари ва бир қанча хизмат турлари нархлари кескин — 26 процент кўпайишига олиб келди.

«Прометей»: қидирув ишлари давом этмоқда

УЛАРНИ ТАНИЙСИЗМИ?

Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти область Советидаги «Прометей» қидирув клубининг фаолиятида матбуот органлари, телевидение ва радио катта роль ўйнайди. Чунки шулар орқали биз қидирув ишини олиб борамиз, натижалар ҳақида газеталар саҳифаларида ҳикоя қиламиз. Хусусан, «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталарининг қидирув ишимиздаги ёрдамини бебаҳо деб ҳисоблаймиз. Айниқса, «Тошкент ҳақиқати» саҳифаларида «Прометей» даъват этади», «Хотира» рубрикалари остида клубимизнинг ютуқ ва муаммолари ҳақида кўп ҳикоя қилинмоқда.

Газетанинг 1988 йил 12 июль сонида эълон қилинган «Фашизм қурбонлари» мақоласида биз областимиздан урушга кетиб, шу кунгача бедарак йўқолган, деб ҳисобланиб юрган, аслида эса фашистларнинг Минскдаги концентрацион лагерида ҳалок бўлган юртдошларимиз ҳақида баён этгандик. Унда мазкур лагерь қурбонлари номларини келтириб, оилалари бўлса, бизга албатта хабар беришларини илтимос қилгандик. Шундан кейин «Тошкент ҳақиқати»нинг редакциясига ва «Прометей» клубига кўплаб хатлар, одамлар кела бошлади. Бугунгача ушбу мақола туфайли бизга мурожаат қилган тўрт оила ўз оталари ҳақида аниқ маълумотларни билиб олишди. Калинин район, Зангиота қишлоғидан Баҳром Акромов, Оржоникидзе район «Қизил Ўзбекистон» колхозидан Усмон Исмоилов, Пискент район Пискент шаҳридан Мўмин Ҳусанов, Янгийўл шаҳридан Леонид Александрович Пекарскийларнинг оила аъзолари шулар жумласидандир.

М. Ҳасановнинг акаси Аҳмаджон ака Ҳасанов бизнинг клубимизга келгунча, укаси ҳақида аниқ бир маълумот ололмаганлигини айтди. Оилада энг кенжа ўғил бўлган Мўмин 1940 йилнинг кузида армияга жўнаб кетиб, Сизрань шаҳрида хизмат қилган. Уруш бошланганда у биринчилар қаторида фронтга жўнаган.

Ярадор бўлиб Харьков госпиталида ётган. Охирги хатни 1942 йилнинг бошида Смоленскдан жўнатган. Шундан сўнг ундан ҳеч қандай хабар бўлмаган. Аҳмаджон ака узоқ сўраб суриштирди. Аммо бедарак йўқолган дегандан бошқа жавоб ололмади. Ўғлини кута-кута она ҳам оламдан ўтди...

Узоқ йиллар давомида Пискентда маданият ходими бўлиб ишлаган Аҳмаджон ака ҳозир пенсияда, унинг улғайиб халқ хизматини ўтаётган етти фарзанди бор. А. Ҳасанов бизга укаси Мўминнинг бундан салкам 50 йил муқаддам тушган фотосуратини кўрсатаркан, беихтиёр кўзига ёш олди. У ўз укасининг қабрини баҳорда албатта зиёрат қилиб қайтажагини билдирди...

Шундай қилиб, тўрт оила ўз оталари ҳақида 45 йилдан сўнг хабар топдилар. Улар Минскдаги дўстларимиз таклифига биноан Белоруссияга бориб, азиз кишилари ётган жойни зиёрат қилиб келадилар. Ўйлаймизки, биз номларини «Тошкент ҳақиқати» саҳифаларида эълон қилаётган бошқа жангчиларнинг ҳам қариндош-уруғлари албатта топилади. Шу кунларда Ленинград қамалининг тугалланганлигига 45 йил тўлди. Инқилоб бешиги бўлган бу шаҳар мудофаасида минглаб жангчиларимиз жон бердилар. Улар орасида кўплаб ўзбекистонлик жангчилар ҳам бор эди. Қўлимиздаги янги маълумотлар улар ҳақида. Ленинград учун бўлган жангларда ҳалок бўлган ёки оғир жароҳатлар оқибатида Тихвин ва Бокситогорск шаҳар госпиталларида вафот этган областимиз вакилларидан баъзи бирларининг исм-фамилияларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Ҳамид Абдуғаниев, 1910 йилда туғилган. 1943 йил 22 ноябрда Бокситогорск шаҳар госпиталида ҳалок бўлган. Адреси: Тошкент область, Карасель (балки Қорасув) районн, собиқ Ворошилов номли колхоз, Мукок, балки Сўқоқ қишлоқ Совети.

Ҳосил ёки Ҳошим Мавлонов, 1913 йилда туғилган. 1942 йил 22 сентябрда Тихвин шаҳар госпиталида ҳалок бўлган. Адреси: Тошкент область, Бекобод районн «Центральний» совхози, 1-бўлим.

Қуйида эса Украина ССР Чернигов областидан олинган янги рўйхатни келтирамиз:

Содиқ Бобоев, Оққўрғон район ҳарбий комиссариатидан фронтга кетган. 1943 йил 2 октябрда ҳалок бўлган. Қабри Чернигов район Репка қишлоғида.

Толип Сулаймонович Жўраев, Оққўрғон район ҳарбий комиссариатидан урушга кетган. 1943 йил 18 октябрда Малиновка қишлоғида ҳалок бўлган.

Асанбой Юнусов, 1909 йилда туғилган, Ўрта Чирчиқ районидан урушга кетган. 1943 йил 11 сентябрда ҳалок бўлган. Қабри Короп районининг Оболонье қишлоғида.

Махамадали Йўлдошев, 1910 йилда туғилган, Оржоникидзе районидан урушга кетган. 1943 йил 2 октябрда ҳалок бўлган. Репка район Комаровка қишлоғида дафн этилган.

Аҳмад Йўлдошев, 1905 йилда туғилган. Пискент районидан кетган. 1943 йил 22 сентябрда ҳалок бўлган, Чернигов район, Александровка қишлоғида дафн этилган.

Солиҳ Усмонов, 1906 йилда туғилган. Оржоникидзе районидан кетган. 1943 йил 22 сентябрда ҳалок бўлган. Чернигов район, Александровка қишлоғида дафн этилган.

Агар келтирилган рўйхатда газетхонларнинг танишлари ёки қариндош-уруғлари бўлса, албатта «Прометей» қидирув клубига ёки «Тошкент ҳақиқати» газета редакциясига хабар қилишларини сўраймиз.

Зарифа ЭШМИРЗАЕВА,
тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти область советининг масъул котиби, «Прометей» қидирув клубининг раҳбари.

Суратда: Минскдаги фашистлар концлагерида ҳалок бўлган юртдошимиз Мўмин Ҳасанов.

● Маданий ҳаёт

«ҚИЁМАТ» РОМАНИ МУҲОКАМАСИ

ЯҚИНДА Тошкент Давлат университети кутубхонасининг ўқув залида таниқли қирғиз адиби Чингиз Айтматовнинг «Қиёмат» романи муҳокамасига бағишланган адабий кеча бўлиб ўтди.

Романда кўтарилган долзарб маънавий масалалар хусусида филология фанлари докторлари Н. Худойберганов, О. Тоғаев, ёш мунаққидлар А. Аъзам, Р. Қўчқоров, журналистика факультетининг студенти Ж. Эшонқулов, шоир Муҳаммад Солиҳ ва бошқалар ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

«Қиёмат» романини ўзбек тилига ўгирган таниқли адабиётшунос ва таржимон И. Ғафуров эса асар таржимасига тўхталиб, яқин кунларда у китоб ҳолида китобхонларга тақдим этилажагини айтиб ўтди.

Кеча сўнгида И. Ғафуров ва шоир М. Солиҳ ўз асарларидан намуналар ўқиб бердилар.

Ҳ. ЮНУСОВ.

КАСАЛЛИК ВАРАҚАСИ

ҲАЖВИЯ

ҒИШТ заводининг директори Аббос Ғафуров тушликдан қайтгач, хонасига кириб одатича креслога ястаниб олди-да, сигаретадан сарғайган тишларини кавлай бошлади. Шу пайт телефон жиринглади. У эринибгина трубкага қўл чўзди:

— Ҳа, эшитаман... Ким? Цехдан?.. Нега иш тўхтайди? Қани цех бошлиғини чақирчи. Бурга тепган! Э, уни туя тепсин, ҳўкиз сузсин! Қип-қизил дардисарнинг ўзи...

Директор телефон трубкасини жаҳл билан жойига ташлади. Унинг хуноби ошди. Шу пайт эшик оҳиста очилди. Касаба союз ташкилоти раиси Саттор Исаев ипакдай майин илжайиб хонага кириб келди.

— Хўжайин, кабобхўрлик сизга ёқдими? Эртага жигардан тайёрлатамиз. Чой ичасизми? — илтифот қилди у.

— Хиппа бўғилдим. Чой томоғимдан ўтмайди.

— Нима гап, тинчликмий Аббос ака?

— Э, суянган тоғларимнинг аҳволи шу бўлса... Меҳнат интизоми билан шуғулланмай қўйдинглар! Мана, Асомов бугун ишга келмабди. Касалмиш...

— Ҳа, унинг қон босими кўтарилибди. Эрта-индин бир қулоч беморлик варақасини кўтариб келади, — деди Исаев хотиржамлик билан.

— Бетобмиш?! Пихини ёрган туллак. Цехни ҳам касаллик варақасига кўмиб ташлади. Ҳар уч кунда касал, ҳар уч кунда... Касаллигини текшириб кўриш керак. Илтимос, у билан жиддийроқ шуғулланинг.

— Ахир, доктор берган ҳужжатга ишонмай иложимиз йўқ-ку, хўжайин?!

— Э, менга қаранг, ҳали ҳам хом экансиз, — деди директор. — Сиз турмушнинг пасти-баландини яхши билмайсиз. Пул бўлса —чангалда шўрва! Ҳозир мулла жирингга касаллик варақаси тугул жаннатнинг эшигини ҳам очиб беришади.

— Жуда унчаликмасдир. Ахир касаллик варақасига бир неча врач имзо чекади-ку! Муҳр босилади.

— Ишонмайсизми? — сўради Аббос Ғафуров. — Менинг бир «учар» ошнам бор. Юлдузни бенарвон урадиганлардан. Номига хизматда. Қачон қарасанг, маишатда куни ўтади. Чўнтагида доим касаллик варақаси. Бир куни кайфи ошиб, уни қандай олишини айтиб қолди. Осон экан. Оёқ оғриғи баҳона. Болдирига қалин қилиб дока ўраб, доктор ҳузурига кираркан. Латта остида нима бор? Биласизми?

— Чипқон, ё бирон ярадир?

— Ҳа, чипқон-а? — мазах қилди уни директор. — Ўн сўмлик червон. Врач уни секин ечиб оларкан-да, «бемор, дардингиз оғир», деб касаллик варақаси ёзиб бераркан.

— Ё, ажабо! Йўли бор денг?

— Буниси ҳам холва, — давом этди директор. —Ўша оғайнимнинг бир жўрасига касаллик варақаси зарур бўлиб қолибди. Ошнасининг тажрибасидан фойдаланмоқчи бўлибди. Аммо ўлардек зиқна экан, ўн сўмни кўзи қиймай, болдирига беш сўмлик ёпиштириб доктор ҳузурига кирибди. Врач ҳам анойи эмас экан, уни чиқариб юборибди.

Икки ошна хонани тўлдириб, хандон отиб кулишди.

— Касаллик варақасини олиш хамирдан қил суғургандай гап, — сўзини якунлади директор. — Билганимдан айтяпман. Асомовни бир текшириб кўринг! Тағин у бизларни лақиллатиб юрган бўлмасин.

— Хўп бўлади...

— Ҳа, айтганча, ҳозир инженерни топинг. Қуюв цехидан хабар олсин. Ҳар ким ўз аравасини тортсин!

Касаба союз ташкилоти раиси қўлини кўксига қўйиб бошлиқ ҳузуридан чиқиб кетди.

Уч кундан сўнг цех бошлиғи Асомов ишга чиқди.

— Ҳа, дам олиш яхши ўтдими? — деб унга тўнғиллади директор.

— Жон оғриб турганда дам олиб бўладими, Аббос Ғафурович, — ҳасрат қилди Асомов. — Кечгача врачга навбат кутасан, қон топширасан, уколларини пойлайсан. Хуллас, уззу кун касалхона эшигида сарсон-саргардонсан. Касаллик варақасига муҳр бостириш учун ҳам бир кун керак.

— Мени ёш бола деб ўйлаяпсизми? — унга ёвқараш қилди директор, — ишёқмаслар касаллик варақасини қандай қилиб тўғрилашларини яхши биламан.

Бу даъво Асомовнинг дилига қаттиқ тегди. У: «Танаси бошқа дард билмас экан-да?» деб ўйлади, лекин бошлиққа гап қайтариш фойдасизлигини билиб, лом-мим демади.

— Бизга ҳар уч кунда инграб турадиган дардисар керак эмас. Ишни эплай олмасангиз тахта-ўқловингизни йиғиштиринг! Ариза ёзинг!!!

— Аббос Ғафурович! Жўжабирдай оила, бола-чақали одамман. Ахир, касални сотиб олиб бўлмайди-ку!..

— Ҳа, балли! Дард сотилмас! Лекин унинг варақасини сотиб олаётган бўлишингиз мумкин. Текширтирамиз, керак бўлса судга ҳам берамиз!

— Мана, текширтиринг...

Асомов қўллари қалтираб, касаллик варақасини бошлиқ столига ташлади. Шу лаҳза унинг ранги оқариб, «оҳ» деб юрагини чангаллади. У столга бошини тираганича беҳуш бўлиб қолди.

— Ҳой, нима бўлди сизга? — қўрқиб кетди директор,— Ё, алҳазар, бу одам ростдан касал экан-да?! Товонига қолмасам ғўрга эди.

Директор қўрқа-писа ўрнидан турди. Бор овози билан қичқирди:

— Ҳой, ким бор? «Тез ёрдам» чақиринглар!..

Мардон ЁҚУБОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

РАДИОН ГАТАУЛИННИНГ ЖАҲОН РЕКОРДИ

Ленинграддан хушхабар келди: Радион Гатаулин лангар билан олти метр баландликка сакради. Бу ёпиқ бинолар учун жаҳон рекордидир! Тошкентлик спортчи узоқ вақтдан буён машҳур баландликка сакровчи олимпиада чемпиони Сергей Бубка билан беллашиб келаётган эди. Мана, энди, ундан ғолиб чиқди.

Ҳарқалай, Сергей Бубка рекорди ҳали етти сантиметр баландда... эди. Ана ўшанда кўпчилик спорт шарҳчилари, ҳали йўл бўлсин, маррага етиш осон эмас, деб ҳисоблашган эди. Чунки, бундай баландликда навбатдаги ҳар бир сантиметр ниҳоятда машаққат билан қўлга киритилади.

Радион Гатаулин ва унинг устози Валерий Романович Коган эса рекордни чамалаб боришаверди, улар бу маррага эришиш мумкинлигига ишончлари комил эди. Лекин «ҳолва деган билан оғиз чучимаслигини» ҳам яхши билишар эди... Биз январь ойида Радион яна бир карра рекордга интилганлигини кўрган эдик, ўшанда СССР кубоги учун «Ёшлик» аренасида зонал мусобақалар ўтказилган эди...

Омад келмай қолди. Бунинг боиси, аввало шунда эдики, чинакам рақобат бўлгани йўқ: тошкентлик энг кучли баландликка сакровчилар Белоруссиядаги йиғинга кетишган эди, бошқа лангар билан сакровчилар эса ҳатто 5 метрни ҳам забт этолмай даврадан чиқиб кетишди. Аммо бу гал ҳам Гатаулиннинг натижаларига кўпчилик спортчилар ҳавас қилса арзигулик эди, у аввал 560 сантиметр, кейин 575 сантиметрга сакради. Шахматга қиёслайдиган бўлсак, буни «гроссмейстерлик натижаси», деса арзийди... Аммо кейин яна омад юз ўгирди.

Радионнинг кўнгли чўккан бўлса ҳам ажаб эмас. Аммо у бўлажак мусобақаларга зўр бериб тайёргарлик кўра бошлади.

Хуллас, шу орада орзиқиб кутилган ҳал қилувчи старт дамлари ҳам етиб келди. Мамлакатнинг энг кучли спортчилари Ленинградга тўпланишди. Бу ерда машҳур совет тренери, кўплаб рекордчилар ва чемпионларни тарбиялаб вояга етказган Виктор Ильич Алексеев хотирасига бағишлаб мусобақа ўтказилаётган эди.

Радион дарҳол энг баланд марраларни кўзлаб, майдонга тушди. Биринчи сакрашнинг ўзидаёқ 590 сантиметрлик маррани эгаллади! Қора терга ботиб машқ қилганлари бежиз кетмади. У худди қанот пайдо қилгандек планка устидан сакраб ўтаверди. Томошабинларнинг назарида тошкентлик йигит рекорд баландликдан ҳам осонгина сакраб ўтгандек бўлди. У Сергей Бубканинг 1987 йилдан буён сақланиб келаётган рекорд кўрсаткичидан уч сантиметр баландроққа сакради. Бу ёпиқ бинолар учун ҳам, стадионлар учун ҳам Ўзбекистоннинг мутлақ рекорди эканлигини эслатиб ўтмоқчимиз.

Шуни айтиш керакки, бу рекорднинг «ҳаммуаллифлари» ҳам бор. Булар тренер В. Коган ҳамда тошкентлик яна бир лангар билан сакровчи Валерий Ишутиндир. У ҳам 575 сантиметрлик маррани осон эгаллади. Спортдаги ўртоғингнинг яхши муваффақияти қанот бахш этади, деб бежиз айтмайдилар.

...Гатаулинлар хонадонига табрикламоқчи бўлиб қўнғироқ қилдик. Телефон трубкасини чемпионнинг бувиси Ҳадича Валиаҳметовна олди. «Неварангиз жаҳон рекорди ўрнатибди. Муборак бўлсин.», дедик. «Худога шукур, ниятига етибди-да!», — деди кампир.

Бизнинг хаёлимиздан эса «бу кўрсаткич охиргиси бўлмасин!» — деган фикр ўтди.

Т. ГОЛУБКИНА,
Е. ЕФИМОВ.
(ЎзТАГ мухбирлари).

М. АШРАФИЙ номидаги Тошкент Давлат консерваториясида малакали мутахассислар тайёрлашга катта эътибор берилмоқда. Шу мақсадда бу ерда ёшларнинг санъат сирларини пухта эгаллашлари учун барча шароитлар муҳайё этилган. СУРАТДА: профессор В. Пўлатов ва концертмейстер Л. Котовецкая тўртинчи курс студенти В. Матниёзов билан машғулот ўтказишмоқда.

С. Маҳкамов фотоси.

НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчилик Совети навбатдаги қабулни — эртага 26 январь пайшанба куни соат 17 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар меҳнаткашларни жамоатчилик Советининг аъзоси, ахлоқ тузатиш меҳнат муассасаларида қонунларга риоя қилишни назорат этиш бўйича Тошкент прокурори Эркин Азимов қабул қилади.

Жамоатчилик Совети қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонада жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

«Тошкент ҳақиқати» жамоатчилик Советининг қабулхонаси.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ЭНГ УЯТЧАН СТУДЕНТЛАР

✦ ИРЛАНДИЯЛИК студентлар жаҳонда энг уятчанлардан саналар экан. Психологларнинг миллий жамияти ўтказган сўров натижаларига кўра, инсоният учун жаҳонга кўплаб таниқли кулги усталари — Свифт, Шоу, Шеридан, Джойсларни етказиб берган бу мамлакат талабаларининг ўнтадан олтитаси ўта уятчан бўлиб чиқди. АҚШ, Япония, ГФР, Исроил ва бир қанча мамлакатларда ҳам шунга ўхшаш сўров ўтказилганда, у ердаги студентлар анча ўзларига ишонган эдилар. Ирландия олий таълим муассасаларининг раҳбарияти психологик текширув натижаларидан анча саросимага тушиб қолди. Уятчан одамлар кўпинча ўзларига нисбатан кам эътибор бўладилар, дейди Корк университетининг профессори О'Лири. Уларнинг 87 проценти довдираб қолганда қизаради, учдан икки қисми суҳбатдошидан нигоҳини олиб қочади. Бештадан тўрттаси эса кўнгилсиз аҳволга тушиб, хижолатдан ўзини йўқотиб қўяди. Шунинг учун бу ерлик талабалар ўқитувчилар билан рўбарў бўлишдан қочиб юришади. Лекция ва семинарларни сабабсиз ўтказиб юборишади. Уятчанликка қарши курашиш учун ирландиялик психологлар махсус курслар ташкил қилишни маслаҳат беришмоқда. Бу курсларда студентлар бир-бирларига нимадан хижолат бўлиб, довдираб қолишлари, қизаришн сабабларини сўзлаб берсалар, бунга қарши биргаликда курашиш анча осон кўчади, дейишмоқда.

МАШИНИСТСИЗ— 300 КИЛОМЕТР

✦ ЯҚИНДА Техас штати темирйўлидан бири-бирига уланган учта локомотив машинистсиз 300 дан зиёд километр масофани босиб ўтди. Йўлнинг бешта маҳаллий аҳоли яшайдиган пунктларидан ўтган айрим участкаларида тезлик 130 километр соатга етган. Локомотивлар кечқурун ўчиқ чироқлар ва ҳеч қандай огоҳлантириш сигналларисиз юриб кетган. Катта фожианинг олдини олиш мақсадида техаслик темирйўлчилар локомотивларни бўш юк вагонлари турган запас йўлга буриб юборишга муваффақ бўлишган. Локомотивлар вагонларга урилиб, издан чиқиб кетди. Қурбонлар йўқ.

«Юнион пасифик» компанияси вакилларининг гапига қараганда, уларга тегишли состав билан юз берган фалокатнинг ниҳояси яхшилик билан тугаганининг асосий сабаби — кечки пайтда, темир йўл магистрали ҳаракатдан анча бўшаган бир вақтда юз берган экан. Номаълум жиноятчилар локомотивнинг двигателларини ишга тушириб юборишган. Ҳойнаҳой, бу ярамас одамлар қилган иш бўлса керак, деб тахмин қилинмоқда.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент область кинофильмлар прокати идораси

ЯНВАРЬ ОЙИДА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ШАҲАРЛАРИ ВА РАЙОНЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА
ЎЗБЕК ТИЛИГА ДУБЛЯЖ ҚИЛИНГАН БАДИИЙ ФИЛЬМЛАРНИ ЧИҚАРАДИ

«Майсалар оралаб оёқяланг»

Сценарий муаллифлари — **К. Матроскин, О. Простоквашина.**

Режиссёр — **Антон Васильев.**

РОЛЛАРДА: **Юрий Злиднев, Анастасия Белова, Владимир Аникин, Костя Телишевский ва бошқалар.**

Афғонистондаги ҳарбий хизмат фильмнинг бош қаҳрамони — бир вақтлардаги «омадсиз» йигитчани барвақт улғайишга, ҳаётнинг ҳақиқий қимматини идрок этишга мажбур этди.

М. ГОРЬКИЙ НОМИДАГИ КИНОСТУДИЯ МАҲСУЛОТИ.

«ТУЗОҚ»

Сценарий муаллифлари — **В. Днепров, Игорь Беляев, Игорь Гостев, Римон Бутрос иштирокида.**

Режиссёр — **Игорь Гостев.**

РОЛЛАРДА: **Гражина Шаполовска, Леонид Филатов, Ассад Фудда, Донатас Банионис, Георгий Жженов, Юозас Будрайтис, Леонид Куравлев, Софико Чиаурели, Владимир Самойлов ва бошқалар.**

Бу сиёсий детектив марказида МРБнинг сиёсий найрангларда қуроли бўлиб хизмат қилган Яқин Шарқ давлатларидан бирининг бошлиғи тақдири ётади. Бу қўғирчоқ давлат бошлиғи ўз хўжайинларига керак бўлмай қолгач уни маҳф этадилар.

СССР — СУРИЯ КИНОСТУДИЯЛАРИНИНГ МАҲСУЛОТИ.

«ТИЛЛА ЗАНЖИР»

Александр ГРИНнинг шу номдаги романи ва ҳикоялари асосида суратга олинган.

Сценарий муаллифлари —**Александр Муратов, Владимир Сосюра.**

Режиссёр — **Александр Муратов.**

РОЛЛАРДА: **Владислав Сухачев-Галкин, Валентинас Масалькис, Борис Химичев, Повилас Гайдис, Игорь Слоботской, Светлана Ромашко ва бошқалар.**

Фильм қаҳрамони — 16 ёшли юнга Санди тақдир тақозоси билан ғаройиботларга тўлиб тошган Ганивур эртак қасрига тушиб қолади.

ДОВЖЕНКО НОМЛИ КИНОСТУДИЯ МАҲСУЛОТИ.

Электр грелка—жоннинг ҳузури

Электр грелка бир зумда қизиб (60 даражагача) Сизга қанча вақт керак бўлса, шунча муддатга иссиқлигича қолаверади.

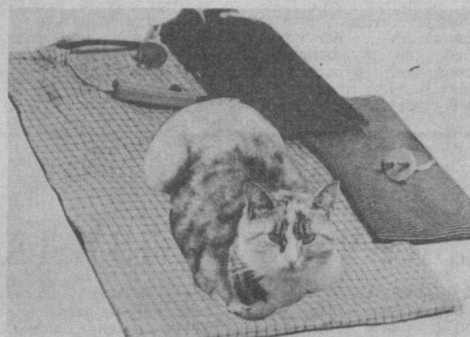

Газламали, ҳар қандай модификациядаги ЭГТС типидаги электр грелкаларни хўжалик магазинларидан харид қилиш мумкин.

Баҳоси — 6 сўм 50 тийиндан 8 сўм 50 тийингача.

УЙИНГИЗДАГИ ЧАШМА

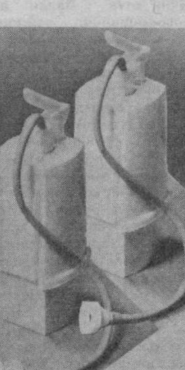

«РОДНИК-3» маиший фильтри туфайли хонадонингизда водопровод жўмрагидан хуштаъмлик ва мусаффоликда булоқ сувидан қолишмайдиган оби ҳаёт оқади. У сувни ҳар хил ҳид ва чўкмалардан тозалайди.

Фильтр бир қисми кумуш билан импрегнацияланган юқори сифатли актив кўмир билан таъминланган.

Фильтрнинг баҳоси — 4 сўм 10 тийин. Хўжалик магазинларида сотилмоқда.

«Узхозторг»нинг Тошкент областлараро базаси.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916. 325748; масул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750; БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; идеология — 325778; саноат капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; совет қурилиши — 325733; адабиёт ва санъат — 325553; маданият — 325767; социал масалалар — 325556; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; эълонлар бўлими — 325727.

Р. 01015 Б. 1530. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12